

Indholdsfortegnelse

1. Høringssvarene vedrørende bekendtgørelse om straf for anvendelse af klart urimelige standardvilkår i forbrugeraftaler

Høringssvar med bemærkninger	1
<i>Dansk Vand- og Spildevandsforening</i>	<i>1</i>
<i>Danske Vandværker.....</i>	<i>3</i>
<i>Finans Danmark.....</i>	<i>4</i>
<i>Den Sociale Retshjælps Fond</i>	<i>17</i>
<i>DTL – Danske Vognmænd.....</i>	<i>18</i>
<i>Forbrugerrådet Tænk</i>	<i>20</i>
<i>Dansk Erhverv</i>	<i>22</i>
<i>Dansk Fjernvarme</i>	<i>29</i>
<i>Erhvervsstyrelsen.....</i>	<i>31</i>
<i>Dansk Industri og Mobility Denmark.....</i>	<i>33</i>
<i>Green Power Denmark.....</i>	<i>43</i>
<i>Teleindustrien.....</i>	<i>46</i>
<i>Finans & Leasing</i>	<i>48</i>
<i>Danske Speditører</i>	<i>52</i>
<i>SMVdanmark</i>	<i>54</i>
<i>Finanstilsynet.....</i>	<i>56</i>
Høringssvar uden bemærkninger	57
<i>Dansk Arbejdsgiverforening.....</i>	<i>58</i>
<i>Kommunernes Landsforening.....</i>	<i>59</i>
<i>Vestre Landsret.....</i>	<i>60</i>
<i>Rigsadvokaten.....</i>	<i>61</i>
<i>Civilstyrelsen</i>	<i>63</i>
<i>Københavns Byret.....</i>	<i>64</i>
<i>Danske Regioner.....</i>	<i>65</i>

Bekendtgørelse om straf for anvendelse af klart urimeligt standardvilkår i forbrugerftaleforhold, jeres jnr. 2022-02380

Dansk Vand- og Spildevandsforening, DANVA, påskønner, at Justitsministeriet er imødekommende overfor en dialog med forsyningsbrancherne. Foreningen har bemærkninger til det justerede høringsmateriale udsendt 18.06.2024.

Vi vurderer, at tilføjelsen til § 37 er for snævert formuleret og i øvrigt alene vedrører sanktioneringen. Problemstillingen rejst af forsyningsbrancherne på tværs af forsyningsarter (monopolselskaberne) vedrører ikke alene sanktionen i bekendtgørelsen, men det overordnede forhold, at målestokken for (u)rimelighed er væsentligt forskellig mellem det konkurrenceprægede marked og de naturlige monopoler.

Det konkrete forslag er, at der indledningsvis i bekendtgørelsen skrives følgende om bekendtgørelsens anvendelsesområde:

"Bekendtgørelsen gælder ikke for vilkår og betingelser, som er fastsat eller følger af anden lovgivning eller som er godkendt af kompetente myndigheder."

Uddybning

For de naturlige monopoler er der opstillet systemer med tilsynsmyndigheder, som på baggrund af EU-regler, national lovgivning, normer og praksis bl.a. skal sikre forbrugerrettigheder, og hvor tilsynsmyndighederne udøver den rimelighedsvurdering, som bekendtgørelsen nu agter at regulere.

For at bekendtgørelsen ikke konflikter med de eksisterende tilsynssystemer, skal bekendtgørelsens direkte anvendelsesområde afgrænses til at vedrøre de konkurrenceudsatte markeder.

Konkret foreslår vi, at formuleringen - som i øjeblikket er tilføjet i § 37 - uddybes og flyttes til en placering som en af de første bestemmelser i bekendtgørelsen for herved at præcisere bekendtgørelsens anvendelsesområde. Vores forslag til formulering er:

"Bekendtgørelsen gælder ikke for vilkår og betingelser, som er fastsat eller følger af anden lovgivning eller som er godkendt af kompetente myndigheder."

Med denne formulering beskyttes det eksisterende tilsynssystem, og samtidig sikres det, at de hensyn, som ligger bag den foreslåede bekendtgørelse, kan indgå i tilsynsmyndighedernes vurdering af monopolselskabernes vilkår og betingelser. Bekendtgørelsen vil ikke finde

direkte anvendelse på monopolselskaberne, men principperne om forbrugerbeskyttelse i bekendtgørelsen kan anvendes af de respektive tilsynsmyndigheder, når de vurderer og behandler vilkår og betingelser for monopolselskaberne. Dette kan med fordel beskrives i høringsnotatet til bekendtgørelsen, sammen med en beskrivelse af bekendtgørelsens anvendelsesområde, således at der sikres de nødvendige fortolkningsbidrag og gennemsigtighed med bekendtgørelsen.

Det ovenstående ligger i forlængelse af DANVAs høringsbidrag 16.05.2024, hvor hovedbudskabet var: En sikring af enighed om, at de aktuelle og fremtidige leveringsvilkår (standarder) for dels de almene vandforsyninger dels spildevandsforsyningsselskaber ikke er omfattet af den kommende bekendtgørelse med hjemmel i aftaleloven, se lbk 193/2016 med ændringer i lov 2158/2021.

Med andre ord vurderer vi, at høringsnotatet til LF 16/2021 har relevans ved udformningen af bekendtgørelsen: "Justitsministeriet har noteret sig tilkendegivelserne om lovforslagets forhold til sektorspecifik lovgivning. Justitsministeriet bemærker hertil, at lovforslaget ikke ændrer på anvendelsesområdet for sektorspecifik lovgivning."

Afslutningsvis vil vi fremhæve vedlagte dom fra Østre Landsret, 28.02.2013. Dommen forholder sig til samspillet mellem aftaleloven og myndighedsgodkendte leveringsvilkår for monopolvirksomhed. DANVA mener, at dommen understøtter det fremsatte forslag om at begrænse bekendtgørelsens anvendelsesområde.

Med venlig hilsen

Carl-Emil Larsen

Susanne Vangsgård

jonk@jm.dk, formueretskontoret@jm.dk

CC: mls@ens.dk

J.nr 2022-02380.

Dato: 2. juli 2024

Høring af Bekendtgørelse om straf for anvendelse af klart urimeligt standardvilkår i forbrugeraftaleforhold

Danske Vandværker har tidligere givet høringssvar vedrørende bekendtgørelsen. Her opfordrede vi til, at vandbranchen blev udeladt af anvendelsesområdet for bekendtgørelsen, da den i forvejen er nøje reguleret ved sektorspecifik lovgivning. Vi er glade for, at Justitsministeriet har været lydhøre over for vores kritik og har forsøgt at imødekomme denne. Samtidig vi gerne takke for muligheden for at komme med bemærkninger endnu engang.

Specifikke bemærkninger

Vi vurderer, at tilføjesen til § 37 er for snævert formuleret og i øvrigt alene vedrører sanktioneringen. Problemstillingen rejst af forsyningssektoren (monopolselskaberne) vedrører ikke alene sanktionen i bekendtgørelsen, men det overordnede forhold, at målestokken for (u)rimelighed er væsentligt forskellig mellem det konkurrenceprægede marked og de naturlige monopoler.

For de naturlige monopoler er der opstillet systemer med tilsynsmyndigheder, som på baggrund af EU-regler og national lovgivning bl.a. skal sikre forbrugerrettigheder, og hvor tilsynsmyndighederne udøver den rimelighedsvurdering, som bekendtgørelsen nu agter at regulere. For at bekendtgørelsen ikke konflikter med de eksisterende tilsynssystemer, skal bekendtgørelsens direkte anvendelsesområde afgrænses til at vedrøre de konkurrenceudsatte markeder.

Konkret foreslår vi, at formuleringen - som i øjeblikket er tilføjet i § 37 - uddybes og flyttes til en placering som en af de første bestemmelser i bekendtgørelsen for herved at præcisere bekendtgørelsens anvendelsesområde. Vores forslag til formulering er: "*Bekendtgørelsen gælder ikke for vilkår og betingelser, som er fastsat eller følger af anden lovgivning, eller som er godkendt af kompetente myndigheder.*"

Med denne formulering beskyttes det eksisterende tilsynssystem, og samtidig sikres det, at de hensyn, som ligger bag den foreslåede bekendtgørelse, kan indgå i tilsynsmyndighedernes vurdering af monopolselskabernes vilkår og betingelser.

Bekendtgørelsen vil ikke finde direkte anvendelse på monopolselskaberne, men principperne om forbrugerbeskyttelse i bekendtgørelsen kan anvendes af de respektive tilsynsmyndigheder, når de vurderer og behandler vilkår og betingelser for monopolselskaberne. Dette kan med fordel beskrives i høringssnotatet til bekendtgørelsen, sammen med en beskrivelse af bekendtgørelsens anvendelsesområde, sådan at der sikres de nødvendige fortolkningsbidrag og gennemsigtighed med bekendtgørelsen.

Venlig hilsen

Susan Münster
Direktør

Danske Vandværker

1

From: Anne Aarup Fenger <afe@fida.dk>
Sent: 01-07-2024 09:35:38 (UTC +02)
To: Jonas Karlsen <jonk@jm.dk>
Cc: Kjeld Gosvig-Jensen <kgj@fida.dk>; TWG@forsikringogpension.dk
<TWG@forsikringogpension.dk>; Kirstine Thorsen <kth@forsikringogpension.dk>; Anne Aarup Fenger <afe@fida.dk>
Subject: Høring over udkast til bekendtgørelse om straf for anvendelse af klart urimelige standardvilkår
Importance: High

Kære Jonas,

Justitsministeriet udsendte den 18. juni 2024 en fornyet høring over udkast til bekendtgørelse om straf for anvendelse af klart urimelige standardvilkår i forbrugeraftaleforhold. Det følger af høringsbrevet, at revideringen består i, at det nu fremgår af § 37, stk. 1, at bekendtgørelsen ikke gælder, hvis adgangen til at anvende de pågældende standardvilkår følger af lov. Endvidere er der med den fornyede høring givet indblik i Forbrugerombudsmandens indstilling.

I relation til den fornyede høring bemærker vi to ting. For det første er det tvivlsomt, hvorvidt den foretagne revidering reelt bevirker, at bekendtgørelsen ikke finder anvendelse, hvis adgangen til at anvende de pågældende standardvilkår følger af lov. Det indsatte kriterium følger af straffebestemmelsen i § 37, stk. 1, og dermed kan en erhvervsdrivende ikke straffes med bøde, hvis anvendelsen følger af lov. Dog kan standardvilkårene - som vi læser det - fortsat anses som klart urimelige. Det forekommer ejendommeligt, hvis adgangen netop er hjemlet ved lov.

For det andet finder vi ikke, at den reviderede bekendtgørelse forholder sig til de bekymringer, som vi og andre interessenter fremførte på mødet i Justitsministeriet den 21. maj 2024. Endvidere giver indsigten i indstillingen ikke et tilstrækkeligt klart billede af legitimiteten bag de indstillede bestemmelser. Vi henviser derfor i det hele til vores tidligere afgivne høringssvar.

På mødet den 21. maj 2024 anførte vi, at vi ville indhente et juridisk resposum, der understøtter vores bemærkninger og bekymringer. Vi har på den baggrund rettet henvendelse til Henrik Saugmandsgaard Øe. Vi vedhæfter hans notat, som efter vores opfattelse tilsiger, at Justitsministeriet bør overveje den foreslåede model og alene medtage de standardvilkår, der med sikkerhed er klart urimelige, fordi de strider mod præceptiv lovgivning eller endelige domme fra danske domstole eller EU-Domstolen.

Som nævnt telefonisk finder vi et indgående behov for at drøfte denne sag yderligere med Justitsministeriet. Vi anmoder derfor om et møde med Justitsministeriet i august 2024. Til støtte for vores bemærkninger vil Henrik Saugmandsgaard Øe deltage. Vi overvejer desuden, om det vil være formålstjenligt at orientere Folketingets Retsudvalg om sagen.

Endelig skal vi endnu en gang gøre opmærksom på, at vi vurderer, at bekendtgørelsen vil medføre væsentlige erhvervsøkonomiske konsekvenser. Vi ser frem til at modtage Justitsministeriets vurdering, idet den ikke fremgår af høringsbrevet.

På vegne af juridisk direktør Torben Weiss Garne, F&P, og juridisk direktør Kjeld Gosvig-Jensen, Finans Danmark.

Venlig hilsen

Anne Aarup Fenger
Chefkonsulent

Direkte nr:
+45 3016 1136
afe@fida.dk

Finans Danmark

Amaliegade 7
1256 København K
Danmark
Tlf.: 33 70 10 00
finansdanmark.dk

Notat vedrørende udkast til bekendtgørelse om straf for anvendelse af klart urimelige standardvilkår i for- brugerftaleforhold

Finans Danmark

1 Baggrund

1.1 Justitsministeriet har den 22. april 2024 sendt et udkast til bekendtgørelse om straf for anvendelse af klart urimelige standardvilkår i forbrugerftaleforhold i høring. På baggrund af de indkomne høringssvar har Justitsministeriet den 18. juni 2024 sendt et revideret udkast til bekendtgørelse i høring, hvor Forbrugerombudsmandens indstilling til Justitsministeriet af 22. august 2023 er vedlagt.

1.2 Bekendtgørelsen forventes udstedt i medfør af aftalelovens § 38 f, stk. 1-3.

1.3 Aftalelovens § 38 f, stk. 1, har følgende ordlyd:

”Justitsministeren kan efter indstilling fra Forbrugerombudsmanden fastsætte regler om, at erhvervsdrivende, som anvender nærmere angivne standardvilkår, som er klart urimelige at anvende i forbrugerftaleforhold, jf. aftalelovens § 38 c, straffes med bøde.”

1.4 Udkastet til bekendtgørelse indeholder bestemmelser, der gennemfører dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2019/2161/EU af 27. november 2019 ("**Moderniseringsdirektivet**") om ændring af Rådets direktiv 93/13/EØF ("**Direktivet om urimelige kontraktvilkår i forbrugerftaler**") og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 98/6/EF, 2005/29/EF og 2011/83/EU, for så vidt angår bedre håndhævelse og modernisering af EU-reglerne om forbrugerbeskyttelse, EU-Tidende 2019, nr. L 328, side 7.

1.5 Finans Danmark ("**FIDA**") indsendte et høringssvar den 3. juni 2024 ("**Høringssvaret**") til Justitsministeriet, hvori FIDA blandt andet anførte, at udkastet til bekendtgørelse "udvider aftalelovens § 38 c og dermed skærper de nugældende standarder for urimelighed, ligesom der indføres straf for uklare og skønsmæssige standarder."

1.6 På denne baggrund har FIDA bedt om vores vurdering af, om vi deler FIDAS bekymringer, som er anført i Høringssvaret.

2 Konklusion

2.1 Det er vores vurdering, at der kan anføres en række væsentlige argumenter til støtte for, at der er grundlag for de bekymringer, der er fremsat i Høringssvaret til Justitsministeriet, som oplistet nedenfor. Det er efter vores opfattelse retssikkerhedsmæssigt særdeles betænkeligt at strafsanktionere alle de i udkastet til bekendtgørelse opregnede standardvilkår.

2.2 På den baggrund er det vores anbefaling, at Justitsministeriet i første omgang udsteder en bekendtgørelse, der alene indeholder en liste over de strafbelagte standardvilkår, der med sikkerhed er klart urimelige i henhold til præceptiv lovgivning og praksis fra de danske domstole eller EU-Domstolen.¹

¹ Denne tilgang synes også at være forudsat eller muligjort af EU-lovgiver i Moderniseringsdirektivets artikel 1, der indfører artikel 8 b, stk. 2, i Direktivet om urimelige kontraktvilkår i forbrugerftaler, hvorefter "*Medlemsstaterne kan begrænse sådanne sanktioner til situationer, hvor kontraktvilkårene er udtrykkeligt defineret som urimelige under alle omstændigheder i national ret, eller hvor en sælger eller leverandør fortsat anvender kontraktvilkår, der er blevet anset for at være urimelige i en endelig afgørelse [...]*" (Fremhævet her). Det bemærkes, at denne begrænsningsmulighed ikke finder tilsvarende anvendelse i de andre direktiver (Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 98/6/EF, 2005/29/EF og 2011/83/EU), som Moderniseringsdirektivet også ændrer i, men som ikke – ligesom Direktivet om urimelige kontraktvilkår i forbrugerftaler - hovedsagelig er af civilretlig karakter.

- 2.3 I takt med, at standardvilkår bliver erklæret klart urimelige i endelige domme fra de danske domstole eller EU-Domstolen, vil sådanne vilkår kunne tilføjes til en kommende bekendtgørelse.²

3 Den retlige ramme

3.1 Indstilling fra Forbrugerombudsmanden:

- 3.1.1 Det bemærkes indledningsvis, at bekendtgørelsen kan udstedes af justitsministeren efter en indstilling fra Forbrugerombudsmanden, jf. aftalelovens § 38 f.
- 3.1.2 Derved afgrænses justitsministerens beføjelser ved, at Forbrugerombudsmanden skal indstille de vilkår, der skal strafsanktioneres. Justitsministeren vil således ikke kunne medtage vilkår, som Forbrugerombudsmanden ikke har indstillet. Omvendt vil justitsministeren ikke være forpligtet til at følge Forbrugerombudsmandens indstilling i sin helhed. Med andre ord skal justitsministeren foretage en selvstændig vurdering af grundlaget for - og behovet for - at fastsætte strafansvar for anvendelsen af et givent standardvilkår.³
- 3.1.3 På baggrund af ovenstående er indstillingen fra Forbrugerombudsmanden central for vurderingen af udkastet til bekendtgørelse. Det er derfor formålstjenligt, at Justitsministeriet har givet indsigt i indstillingen fra Forbrugerombudsmanden i forbindelse med udsendelsen af det reviderede udkast til bekendtgørelse.

3.2 Forarbejderne til aftalelovens § 38 f og sammenspillet med EU-retten:

- 3.2.1 Det fremgår af forarbejderne til aftalelovens § 38 f, at denne ordning skal være målrettet oplagte tilfælde af anvendelse af urimelige kontraktvilkår, og hvor den civilretlige sanktion i form af ugyldighed vurderes ikke at udgøre en tilstrækkelig effektiv og afskrækkende sanktionsform.⁴
- 3.2.2 Der oplystes tre betingelser i forarbejderne, som skal være opfyldt for at optage et standardvilkår på listen over strafsanktionerede vilkår.
- 3.2.2.1 For det første skal standardvilkåret være *klart urimeligt* at anvende:

"[...] [S]tandardvilkåret [skal] for det første være klart urimeligt at anvende. Der skal således foreligge klart grundlag for, at standardvilkåret er urimeligt at anvende i forbrugerftaleforhold, jf. aftalelovens § 38 c. En sådant klart grundlag vil navnlig foreligge, når det i retspraksis fra danske domstole eller EU-Domstolen er fastslået, at vilkåret eller tilsvarende vilkår er urimelige at anvende. Dette vil også være tilfældet, hvis et standardvilkår er i strid med præceptiv lovgivning, der tager sigte på at beskytte forbrugere mod urimelige kontraktvilkår. Endelig kan et sådant vilkår være klart urimeligt, hvis det findes på den vejledende liste over urimelige kontraktvilkår, som direktivet om urimelige kontraktvilkår indeholder. Der henvises til bilaget i Rådets direktiv

² Det fremgår af forarbejderne ([Bemærkninger til lovforslag \(L 16\) om ændring af lov om forbrugerftaler og lov om aftaler og andre retshandler på formuerettens område](#), side 48), at "[...] det er væsentligt, at der løbende og hurtigt kan ske revision af de omfattede standardvilkår under hensyn til udviklingen i handelsformer, retspraksis, herunder fra EU-Domstolen mv., så reguleringen til stadighed er tidssvarende og omfatter det relevante. Bekendtgørelsesformen vurderes i dette tilfælde derfor mere egnet til at opnå det tilsigtede formål end lovformen."

³ Se, eksempelvis, [Bemærkninger til lovforslag \(L 16\) om ændring af lov om forbrugerftaler og lov om aftaler og andre retshandler på formuerettens område](#), fremsat den 6. oktober 2021 af justitsministeren, side 48.

⁴ [Bemærkninger til lovforslag \(L 16\) om ændring af lov om forbrugerftaler og lov om aftaler og andre retshandler på formuerettens område](#), fremsat den 6. oktober 2021 af justitsministeren, side 94.

93/13/EOF af 5. april 1993 om urimelige kontraktvilkår i forbrugeraftaler.⁵
(Vores understregninger)

Side:
4 af 11

- 3.2.2.2 For det andet skal standardvilkåret være urimeligt at anvende i forbrugeraftaler *under alle omstændigheder*:

”For det andet skal standardvilkåret være urimeligt at anvende i forbrugeraftaler under alle omstændigheder. Standardvilkåret må således ikke kun være urimeligt at anvende i nogle situationer, mens det er rimeligt at anvende i andre situationer. Med henblik på at sikre at denne betingelse er opfyldt, kan strafansvaret begrænses til bestemte typer forbrugerftaleforhold. Tænkte og ikke-praktisk relevante situationer, hvor et standardvilkår kunne være rimeligt anvende, er dog ikke til hinder for, at vilkåret kan være omfattet af ordningen.

*Betingelsen vil være opfyldt, hvis vilkåret er i strid med præceptiv dansk lovgivning. Betingelsen vil endvidere være opfyldt, hvis urimeligheden efter karakteren og indholdet af vilkåret må anses for at gælde bredt under alle omstændigheder i de forbrugerftaleforhold, som bliver omfattet.”*⁶ (Vores understregninger)

- 3.2.2.3 For det tredje skal der foretages en konkret vurdering af hvert standard vilkår i forhold til, om vilkåret bør være strafsanktioneret:

”For det tredje er ordningen fakultativ, således at der for hvert vilkår skal foretages en konkret vurdering af, om vilkåret bør være omfattet af ordningen. Denne vurdering skal foretages på baggrund af direktivets krav om, at der skal være en effektiv håndhævelse af erhvervsdrivendes anvendelse af urimelige standardvilkår.” (Vores understregninger)

- 3.2.3 Disse kriterier stemmer overens med artikel 8 b i Direktivet om urimelige kontraktvilkår i forbrugeraftaler, som blev indført ved Moderniseringsdirektivet⁷, hvor Aftalelovens § 38 f stammer fra. Det fremgår eksempelvis af artikel 8 b, stk. 2, i Direktivet om urimelige kontraktvilkår i forbrugeraftaler:

”Medlemsstaterne kan begrænse sådanne sanktioner til situationer, hvor kontraktvilkårene er udtrykkeligt defineret som urimelige under alle omstændigheder i national ret, eller hvor en sælger eller leverandør fortsat anvender kontraktvilkår, der er blevet anset for at være urimelige i en endelig afgørelse [...]”
(Vores understregninger)

- 3.2.4 Desuden skal indførelsen af strafsanktionerede vilkår overholde proportionalitetsprincippet, hvilket fremgår af direktivets artikel 8 b, stk. 1:

”Medlemsstaterne fastsætter regler om sanktioner, der skal anvendes i tilfælde af overtrædelser af de nationale regler, der er vedtaget i medfør af dette direktiv, og træffer alle nødvendige foranstaltninger for at sikre, at de gennemføres.

⁵ Ibid.

⁶ Ibid.

⁷ Det bemærkes, at Moderniseringsdirektivet ikke indeholder bestemmelser om direktivets harmoniseringsniveau. Derfor følger harmoniseringsniveauet af de direktiver, der ændres i. Direktivet om urimelige kontraktvilkår i forbrugeraftaler er et minimumsharmoniseringsdirektiv, hvilket betyder, at det er muligt nationalt at indføre strammere regler. Det har ikke været lovgivers intention med Aftalelovens § 38 f at stramme disse regler, som beskrevet ovenfor, og derfor må bestemmelsen fortolkes i overensstemmelse med EU-retten, herunder navnlig Direktivet om urimelige kontraktvilkår og praksis fra EU-Domstolen.

Sanktionerne skal være effektive, stå i rimeligt forhold til overtrædelsen og have afskrækkende virkning.” (Vores understregninger)

- 3.2.5 Dette fundamentale princip om proportionalitet og legalitet er desuden fastslået i artikel 49 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder. Med andre ord følger det af EU-retten, at national lovgivning kun skal anvende en sanktionsordning, hvis sanktionerne står i et rimeligt forhold til overtrædelsens grovhed⁸.
- 3.2.6 Praksis fra EU-Domstolen bekræfter også proportionalitetsprincippet betydning i relation til sanktioneringen af urimelige standardvilkår i forbrugeraftaler. Der kan eksempelvis henvises til dom af 21. december 2016, *Biuro podróży ‘Partner’*, C-119/15, EU:C:2016:987, præmis 45:

”45. Selv om det i denne henseende kan konstateres, at fastsættelsen af en bøde som følge af anvendelsen af et vilkår, som anses for urimeligt, utvivlsomt er et middel til at bringe den pågældende anvendelse til ophør, skal dette middel imidlertid overholde proportionalitetsprincippet. Medlemsstaterne skal således sikre, at enhver erhvervsdrivende, som er af den opfattelse, at den bøde, som de er blevet pålagt, er i strid med dette almindelige EU-retlige princip, har mulighed for at bestride størrelsen af denne bøde.” (Vores understregninger)

4 Bestemmelserne i udkastet til bekendtgørelse

- 4.1 Som nævnt ovenfor skal denne ordning med strafsanktionering af standardvilkår efter hjemmelsbestemmelsen være målrettet oplagte tilfælde af urimelige kontraktvilkår, og der skal foreligge et klart grundlag for, at standardvilkåret er urimeligt at anvende i forbruger-aftaleforhold, før dette kan strafpålægges.
- 4.2 Et sådant klart grundlag vil navnlig foreligge, når (i) standardvilkåret strider mod præceptiv lovgivning, (ii) det i retspraksis fra danske domstole eller EU-Domstolen er fastslået, at vilkåret eller tilsvarende vilkår er urimelige at anvende, eller (iii) standardvilkåret findes på den vejledende liste over urimelige kontraktvilkår i bilaget til Direktivet om urimelige kontraktvilkår i forbrugeraftaler ("**Bilaget**").⁹
- 4.3 Flere af standardvilkårene i udkastet til bekendtgørelsen synes ikke at opfylde et eller flere af kriterierne (i)-(iii) ovenfor.
- 4.4 I den forbindelse bemærkes det, at strafsanktioneringen af standardvilkårene vil fungere som et *supplement* til de i forvejen skrappe civilretlige retsvirkninger om tilsidesættelse/ugyldighed af de urimelige aftalevilkår.¹⁰ Forbrugerombudsmanden fører således allerede tilsyn med, at erhvervsdrivende anvender urimelige aftalevilkår, jf. aftalelovens § 38 e og U 2013.2941 H.¹¹
- 4.5 Ud fra et retssikkerhedsmæssigt perspektiv bør man principielt være meget påpasselig med at strafsanktionere civilretlige forhold, ikke mindst når der – som her – kan rejses betydelig tvivl om, hvorvidt de pågældende standardvilkår er "klart urimelige". Det må kræve et sikkert grundlag at indføre sådanne sanktioner.

⁸ Jf. navnlig dom af 8.3.2022, *Bezirkshauptmannschaft Hartberg-Fürstenfeld* (Direkte virkning), C-205/20, EU:C:2022:168.

⁹ [Bemærkninger til lovforslag \(L 16\) om ændring af lov om forbrugeraftaler og lov om aftaler og andre retshandler på forbruget område](#), fremsat den 6. oktober 2021 af Justitsministeren, side 94.

¹⁰ Jf. f.eks. dom af 21.12.2016, *Gutiérrez Naranjo*, C-154/15, C-307/15 og C-308/15, EU:C:2016:980.

¹¹ Forbrugerombudsmanden har hjemmel til at gribe ind over for overtrædelser af den civilretlige forbrugerbeskyttelseslovgivning i medfør af god skik-reglen i markedsføringsloven, jf. U 2013.2941 H. Tilsynsbestemmelsen i Aftalelovens § 38 e er en kodificering af gældende ret og ændrer ikke på Forbrugerombudsmandens generelle tilsynsadsang i medfør af kravet om, at erhvervsdrivende skal overholde kravet om god markedsføringsskik, som tidligere fastslået af Højesteret.

- 4.6 Hertil kommer, at standardvilkåret ifølge forarbejderne til aftalelovens § 38 f skal være urimeligt at anvende i forbrugeraftaler ”under alle omstændigheder”. Standardvilkåret må således ikke kun være urimeligt at anvende i nogle situationer, mens det er rimeligt at anvende i andre situationer. Det er karakteristisk for dette retsområde, at spørgsmålet om, hvorvidt et vilkår må anses for urimeligt i direktivets forstand, ofte må besvares *konkret* i lyset af konteksten og de øvrige vilkår, jf. også ordlyden i artikel 3, stk. 1: ”*Et kontraktvilkår, der ikke har været genstand for individuel forhandling, anses for urimeligt, hvis det til trods for kravene om god tro bevirker en betydelig skævhed i parternes rettigheder og forpligtelser ifølge aftalen til skade for forbrugeren.*” (Vores understregninger).
- 4.7 Flere af bestemmelserne i udkastet til bekendtgørelsen indeholder imidlertid et skønmæssig sprogbrug, der medfører et spillerum for fortolkning, og det kan medføre, at standardvilkårene ikke bliver urimeligt at anvende *under alle omstændigheder*, men at en konkret civilretlig vurdering ikke nødvendigvis vil føre til en konstatering af ugyldighed. I sådanne tilfælde bør det ikke være muligt at iværksætte strafferetlige sanktioner for brugen af vilkåret. Der er desuden en ikke ubetydelig risiko for, at strafsanktionering af anvendelse af et standardvilkår af vagere karakter kan blive disproportionalt, jf. bemærkningerne ovenfor om proportionalitetsprincippet.
- 4.8 I forarbejderne til aftalelovens § 38 f fremhæves kravet om, at der skal foretages en konkret vurdering af hvert standardvilkår i forhold til, om brugen af vilkåret bør være straf-sanktioneret. Det synes at stemme overens med muligheden i Moderniseringsdirektivets artikel 1, der som nævnt indfører artikel 8 b, stk. 2, i Direktivet om urimelige kontraktvilkår i forbrugeraftaler.
- 4.9 Retspraksis fra EU-Domstolen understøtter også dette krav om en konkret vurdering af rimeligheden af standardvilkåret. Der kan eksempelvis henvises til dom af 26. januar 2017, *Banco Primus*, C-421/14, EU:C:2017:60, præmis 62:¹²

”62. For det andet skal der mindes om, at kontraktvilkår – i overensstemmelse med artikel 4, stk. 2, i direktiv 93/13 – vedrørende aftalens hovedgenstand eller overensstemmelsen mellem for det første pris og varer, og for det andet mellem tjenesteydelser og betalingen herfor, og som ganske vist henhører under det område, som er reguleret af dette direktiv, kun er udelukket fra vurderingen af, om de er urimelige, såfremt den kompetente nationale retsinstans efter en konkret bedømmelse i hvert enkelt tilfælde når frem til, at de er blevet affattet klart og forståeligt af den erhvervsdrivende [...]” (Fremhævet her)

Der kan også henvises til dom 25. april 2024, *Caixabank SA*, C-484/21, EU:C:2024:360, præmis 44:

”44. I overensstemmelse med artikel 3, stk. 1, og artikel 4, stk. 1, i direktiv 93/13 skal undersøgelsen af den eventuelle urimelige karakter af et vilkår i en kontrakt, der er indgået mellem en erhvervsdrivende og en forbruger, som tilsigter at afgøre, om denne til skade for forbrugeren skaber en betydelig ubalance mellem aftaleparternes rettigheder og forpligtelser, ske under hensyntagen til bl.a. alle omstændighederne i forbindelse med dennes indgåelse. En sådan undersøgelse i hvert enkelt tilfælde er så meget desto vigtigere, eftersom den urimelige karakter af et vilkår kan følge af dets manglende gennemsigtighed. [...]” (Fremhævet her)

¹² Der kan også henvises til dom af 30. april 2014, *Kásler og Káslerné Rábai*, C-26/13, EU:C:2014:282, præmis 41, og dom af 9. juli 2015, *Bucura*, C-348/14, EU:C:2015:447, præmis 50.

Der kan endvidere henvises til dom af 10. september 2020, A (*Fremleje af en social bolig*), C-738/19, EU:C:2020:687, præmis 26:

Side:
7 af 11

“26. Det følger af Domstolens faste praksis, at bedømmelsen af, om kontraktvilkårene er urimelige, skal ske fra sag til sag, og forpligtelsen til at tage hensyn til alle de andre vilkår i kontrakten forklares ved, at undersøgelsen af det anfægtede vilkår skal tage hensyn til alle de elementer, der kan være relevante for at forstå dette vilkår i sin sammenhæng, [...]. Det er nemlig ikke alle vilkårene i en kontrakt, som har den samme betydning, og graden af samspillet mellem en given bestemmelse og andre bestemmelser afhænger nødvendigvis af deres respektive rækkevidde, og af i hvilket omfang hver af disse bidrager til en eventuel betydelig skævhed i parternes rettigheder og forpligtelser ifølge den omhandlede kontrakt som omhandlet i artikel 3, stk. 1, i direktiv 93/13.” (Fremhævet her)

- 4.10 Der vil være en betydelig risiko for, at denne konkrete vurdering af standardvilkåret forsvinder, når der indledes en straffeprocess. Årsagen er, at parterne kan miste muligheden for at prøve standardvilkårets rimelighed under en civil retssag, såfremt standardvilkåret bliver strafsanktioneret uden en forudgående civil retssag. Derfor er det afgørende, at bekendtgørelsen kun kommer til at indeholde de standardvilkår, som utvivlsomt opfylder et af kriterierne (i)-(iii) ovenfor.
- 4.11 Desuden kan der henvises til den polske ordning omhandlet i dom af 21. december 2016, *Biuro podróży ‘Partner’*, C-119/15, EU:C:2016:987. Sagen vedrørte spørgsmålet om, hvorvidt urimelige kontraktvilkår optaget i et polsk offentligt register havde virkning *erga omnes* og kunne strafsanktioneres over for andre erhvervsdrivende.
- 4.12 De polske myndigheder havde pålagt en erhvervsdrivende en bøde for at have anvendt vilkår i almindelige forretningsbetingelser, der blev anset for at svare til et vilkår, som var optaget i det offentlige register over ulovlige vilkår. Den erhvervsdrivende havde dog ikke deltaget i den sag, der havde ført til, at det pågældende vilkår blev anset for urimeligt og optaget i registret. I præmisserne lagde EU-Domstolen vægt på, at den erhvervsdrivende skal have adgang til effektive retsmidler med henblik på at få prøvet, om den erhvervsdrivendes vilkår efter en konkret vurdering (henset til samtlige relevante omstændigheder i hvert enkelt tilfælde) svarer – materielt set – til vilkårene i det offentlige register. Der kan eksempelvis henvises til dommens præmis 47:

”Henset til samtlige ovenstående betragtninger skal det første spørgsmål besvares med, at artikel 6, stk. 1, og artikel 7 i direktiv 93/13, sammenholdt med artikel 1 og 2 i direktiv 2009/22 og med chartrets artikel 47, skal fortolkes således, at de ikke er til hinder for, at anvendelsen af vilkår i almindelige forretningsbetingelser, som indholdsmæssigt svarer til vilkår, der er erklæret ulovlige i en retskraftig dom, og som er optaget i et nationalt register over ulovlige vilkår i almindelige forretningsbetingelser, anses for en ulovlig handling i forhold til en erhvervsdrivende, som ikke var part i den sag, der endte med optagelsen af disse vilkår i det nævnte register, forudsat, hvilket det tilkommer den forelæggende ret at efterprøve forekomsten af, at den erhvervsdrivende har adgang til effektive retsmidler med henblik på både at få prøvet den afgørelse, hvorved det fastslås, at de vilkår, der sammenlignes, svarer til hinanden, og som vedrører spørgsmålet om, hvorvidt disse vilkår – henset til samtlige relevante omstændigheder i hvert enkelt tilfælde – materielt set, og bl.a. henset til deres negative virkninger for forbrugerne, svarer til hinanden, og den afgørelse, som i givet fald fastsætter bødens størrelse.” (Vores understregninger)

- 4.13 På baggrund af ovenstående er det centralt, at der foretages en konkret vurdering af standardvilkårene i hvert enkelt tilfælde, idet indførelsen af et katalog over strafbelagte standardvilkår medfører betydelige retssikkerhedsmæssige problemstillinger.
- 4.14 Som et eksempel på et standardvilkår, der giver anledning til betydelig tvivl, kan fremhæves § 17, stk. 2, nr. 1, litra d, i udkastet til bekendtgørelse, som ikke synes at være i overensstemmelse med Direktivet om urimelige kontraktvilkår i forbrugeraftaler eller praksis fra EU-Domstolen.
- 4.15 § 17, stk. 2, nr. 1, vedrører den erhvervsdrivendes ret til at foretage ændringer i løbende aftaler:

”Stk. 2. Bestemmelsen i stk. 1, gælder ikke for vilkår, der

1) giver den erhvervsdrivende ret til at foretage ændringer i en løbende aftale, hvis

a) retningslinjerne for sådanne ændringer samt de omstændigheder, der kan begrunde en ændring, fremgår af aftalen på en klar og forståelig måde, jf. aftalelovens § 38 b, stk. 2,

b) forbrugeren ifølge aftalen har ret til, uden omkostninger, at opsige aftalen, inden ændringen træder i kraft,

c) den erhvervsdrivende ifølge aftalen er forpligtet til ved individuel kommunikation at underrette forbrugeren om ændringen i rimelig tid inden dens ikrafttræden, og

d) det følger af aftalen, at enhver ændring i opadgående retning af den pris eller de omkostninger, som forbrugeren skal betale i henhold til aftalen, anses for væsentlig, [...]”

- 4.16 Som nævnt ovenfor indeholder Bilaget en vejledende og ikke-udtømmende liste over de kontraktvilkår, der kan betegnes som urimelige, jf. artikel 3, stk. 3, i Direktivet om urimelige kontraktvilkår i forbrugeraftaler. Det fremgår eksempelvis af Bilagets punkt 1, litra j, at den erhvervsdrivendes adgang til ensidigt at ændre kontraktvilkår anses som udgangspunkt for at være et urimeligt vilkår, jf. ordlyden af litra j:

”j) at tillade den erhvervsdrivende ensidigt at ændre kontraktvilkårene uden gyldig og i aftalen anført grund”

- 4.17 Rækkevidden af Bilagets punkt 1, litra j, er imidlertid begrænset af Bilagets punkt 2, litra b, der har følgende ordlyd:

”[...] Litra j) forhindrer heller ikke, at en erhvervsdrivende kan forbeholde sig ret til ensidigt at ændre vilkårene i en aftale, der er indgået på ubestemt tid, forudsat at han forpligtes til at underrette forbrugeren med et rimeligt varsel, og at denne kan opsige aftalen.” (Vores understregninger)

- 4.18 EU-Domstolen har også taget stilling til dette spørgsmål¹³, og der kan henvises til dom af 26. april 2012, *Invitel*, C-472/10, EU:C:2012:242, præmis 24, 26 og 28:

¹³ Se også dom af 21. marts 2013, *RWE*, C-92/11, EU:C:2013:180.

”24. Hvad angår et kontraktvilkår, som fastsætter en ændring af de samlede omkostninger for den tjenesteydelse, der skal leveres til forbrugeren, bemærkes, at begrundelsen eller retningslinjerne for ændringerne af nævnte omkostninger i henhold til punkt 1, litra j) og l), samt punkt 2, litra b) og d), i bilaget til direktivet bl.a. skal angives, og at forbrugeren har ret til at bringe kontrakten til ophør.

(...)

26. Selv om indholdet af det pågældende bilag ikke automatisk og alene kan fastslå, at et omtvistet kontraktvilkår er urimeligt, udgør det imidlertid et væsentligt element, hvorpå den kompetente ret kan basere sin bedømmelse af, hvorvidt dette kontraktvilkår er urimeligt. I det foreliggende tilfælde gør en gennemgang af de i denne doms præmis 24 omhandlede bestemmelser i direktivets bilag det muligt at fastslå, at det relevante spørgsmål med henblik på bedømmelsen af, om et kontraktvilkår som det i hovedsagen omhandlede er urimeligt, bl.a. er, om grundene til eller retningslinjerne for ændringerne af omkostningerne i forbindelse med den tjenesteydelse, der skal leveres, var anført, og om forbrugerne havde ret til at bringe kontrakten til ophør.

(...)

28. Ved bedømmelsen af »urimeligt« som omhandlet i direktivets artikel 3 er forbrugernes mulighed for på grundlag af klare og forståelige kriterier at forudse en erhvervsdrivendes ændringer af de almindelige forretningsbetingelser for så vidt angår omkostningerne i forbindelse med den tjenesteydelse, der skal leveres, følgende af væsentlig betydning.” (Vores understregninger)

- 4.19 På baggrund af ovenstående er det vores vurdering, at udkastet til bekendtgørelse, § 17, stk. 2, nr. 1, litra d, ikke er i fuld overensstemmelse med Direktivet om urimelige kontraktvilkår i forbrugeraftaler og navnlig EU-Domstolens praksis, eftersom det er muligt for den erhvervsdrivende at foretage rimelige ændringer af priserne i løbende aftaler, såfremt årsagen til prisjusteringer er anført i aftalen, og forbrugeren gives et rimeligt varsel til at opsigte aftalen i tilfælde af de varslede prisjusteringer.
- 4.20 Enhver ændring i opadgående retning af den pris eller de omkostninger, som forbrugeren skal betale i henhold til løbende aftaler, kan således ikke altid anses for et klart urimeligt vilkår i lyset af ovenstående lovgivning og praksis.
- 4.21 Som et andet eksempel på et standardvilkår, der giver anledning til betydelig tvivl, kan også fremhæves § 18 i udkastet til bekendtgørelse:
- ”Standardvilkår, der giver den erhvervsdrivende ret til at forhøje den pris, som forbrugeren skal betale umiddelbart efter aftaleindgåelsen, er klart urimelige, når prisforhøjelsen skyldes omstændigheder eller forhold, som den erhvervsdrivende havde eller burde have indset allerede på tidspunktet for aftalens indgåelse.”*
- 4.22 Bestemmelsen er efter vores opfattelse en anelse uklar (for eksempel rækkevidden af ”umiddelbart efter aftaleindgåelsen”), ligesom vi bemærker, at dette vilkår ikke fremgår af Bilaget, og i øvrigt ikke understøttes af relevant retspraksis i indstillingen fra Forbrugerombudsmanden. Som nævnt ovenfor kan håndhævelse af standardaftalevilkår, der har en vag karakter, blive anset som disproportionalt, og derfor bør det tydeliggøres, hvilke situationer bestemmelsen er målrettet.

- 4.23 Desuden kan fremhæves § 10, stk. 1, nr. 5, i udkastet til bekendtgørelse, der synes at kunne påvirke muligheden for at opretholde rimelige og sædvanlige *force majeure*-klausuler:

”§ 10. Standardvilkår, der udelukker eller væsentligt begrænser den erhvervsdrivendes erstatningsansvar over for forbrugeren, er klart urimelige, herunder vilkår der

[...]

5) udelukker eller væsentligt begrænser den erhvervsdrivendes erstatningsansvar for tredjemands handlinger eller undladelser, hvis den erhvervsdrivende ville være erstatningsansvarlig herfor efter dansk rets almindelige regler.”

- 4.24 Som anført i Høringssvaret kan denne bestemmelse potentielt tilsidesætte en langvarig og almindelige accepteret og fast branchestandard for finansielle virksomheder. Der kan efter vores opfattelse sættes spørgsmålstegn ved klarheden og rækkevidden af § 10, stk. 1, nr. 5, i udkastet til bekendtgørelse, herunder i hvilket omfang bestemmelsen har den nødvendige støtte i Bilaget og retspraksis. I indstillingen fra Forbrugerombudsmanden henvises til Bilagets punkt 1, litra n: *”at begrænse den erhvervsdrivendes pligt til at respektere de forpligtelser, som denne befuldmægtigede har indgået, eller at gøre den erhvervsdrivendes forpligtelser betinget af, at en særlig formalitet overholdes”*. Det er efter vores opfattelse meget tvivlsomt, om Bilagets punkt 1, litra n, støtter den nuværende formulering af § 10, stk. 1, nr. 5, i udkastet til bekendtgørelse. På baggrund af ovenstående bør det tydeliggøres, hvilke situationer bestemmelsen er tiltænkt, så den ikke rammer sædvanlige og lovlige *force majeure*-klausuler.
- 4.25 Justitsministeriet opfordres til nøje at gennemgå de øvrige vilkår i udkastet til bekendtgørelsen, herunder navnlig de vilkår som ikke fremgår af Bilaget, således at man ikke utilsigtet – og i strid med hjemmelsbestemmelsen – kommer til at strafsanktionere brugen af vilkår, der ikke altid er klart urimelige, men blot *kan* være det efter en konkret vurdering.

5 Afsluttede bemærkninger

- 5.1 Som det følger af det ovenfor anførte, er der flere gode argumenter for, at der er hold i de bekymringer, som fremgår af Høringssvaret indleveret til Justitsministeriet.
- 5.2 Det er vores anbefaling, at Justitsministeriet af retssikkerhedsmæssige årsager – og i overensstemmelse med begrænsningsmuligheden i artikel 8 b, stk. 2, i Direktivet om urimelige kontraktvilkår i forbruger aftaler – i første omgang i bekendtgørelsen alene medtager vilkår, der med sikkerhed er klart urimelige, fordi de strider mod præceptiv lovgivning eller er fundet urimelige i endelige domme fra de danske domstole eller EU-Domstolen.
- 5.3 I takt med, at standardvilkår bliver erklæret urimelige i henhold til præceptiv lovgivning eller en endelig afgørelse fra de danske domstole eller EU-domstolen, kan sådanne vilkår tilføjes til en kommende bekendtgørelse.¹⁴

¹⁴ Det fremgår af forarbejderne ([Bemærkninger til lovforslag \(L 16\) om ændring af lov om forbruger aftaler og lov om aftaler og andre retshandler på formuerettens område](#), fremsat den 6. oktober 2021 af Justitsministeren, side 48), at *”[...] det er væsentligt, at der løbende og hurtigt kan ske revision af de omfattede standardvilkår under hensyn til udviklingen i handelsformer, retspraksis, herunder fra EU-Domstolen mv., så reguleringen til stadighed er tidssvarende og omfatter det relevante. Bekendtgørelsesformen vurderes i dette tilfælde derfor mere egnet til at opnå det tilsigtede formål end lovforsmen.”* Der henvises også til den polske ordning omhandlet i dom af 21. december 2016, *Biuro podróży ‘Partner’*, C-119/15, EU:C:2016:987.

Side:
11 af 11

København, den 28. juni 2024

Henrik Saugmandsgaard Øe, Partner

Den Sociale Retshjælps Fond

Gratis juridisk rådgivning og gældsrådgivning

Dato 04. juli 2024

Justitsministeriet

Høringssvar vedr. Revideret udkast til bekendtgørelse om straf for anvendelse af klart urimelige standardvilkår i forbrugerftaleforhold

Den Sociale Retshjælps Fond hilser udkastet til bekendtgørelse velkomment i sin helhed. I relation til vores klienter vurderer vi at der generelt er tale om en klar forbedring af deres retsstilling.

Særligt bemærkes kapitel § 5, om at Standardvilkår, der giver den erhvervsdrivende ret til at trække beløb direkte på forbrugers betalingskort i tilfælde af forbrugers misligholdelse af aftalen, opfattes som klart urimelige.

Ligeledes kapitel 4, § 12, der fastslår at standardvilkår, der bestemmer, at forbrugeren er bundet af aftalen, selv om den erhvervsdrivende ikke er det, er klart urimelige.

Og § 13, der fastslår, at standardvilkår, der forpligter forbrugeren til at betale for varer eller tjenesteydelser, der hverken er eller vil blive leveret, er klart urimelige.

I § 18 angives at: Standardvilkår, der giver den erhvervsdrivende ret til at forhøje den pris, som forbrugeren skal betale umiddelbart efter aftaleindgåelsen, er klart urimelige, når prisforhøjelsen skyldes omstændigheder eller forhold, som den erhvervsdrivende havde eller burde have indset allerede på tidspunktet for aftalens indgåelse.

Denne formulering vurderes let at kunne give anledning til tvivl og fortolkning angående hvornår den erhvervsdrivende burde have haft den relevante viden.

Den Sociale Retshjælps Fond kan i øvrigt tilslutte sig udkastet til bekendtgørelse.

Skulle der være spørgsmål til ovenstående, kan undertegnede kontaktes på telefon 70 22 93 30 på hverdage mellem kl. 9.00 og kl. 17.00 eller via e-mail på heni@socialeretshjaelp.dk.

Med venlig hilsen

Henrik Buch Nielsen
Leder af Gældsrådgivningen, København
Den Sociale Retshjælps Fond

From: John Roy Vesterholm <jrv@dtl.eu>
Sent: 17-07-2024 13:40:38 (UTC +02)
To: Jonas Karlsen <jonk@jm.dk>; Finn Bjerremand <fba@dtl.eu>
Cc: £Formueretskontoret (951s06) <Formueretskontoret@jm.dk>; Ove Holm <oho@dtl.eu>; Finn Bjerremand <fba@dtl.eu>; Jens Gjerløv <jgj@dtl.eu>
Subject: Hørings svar udkast til bekendtgørelse om straf for anvendelse af klart urimelige standardvilkår i forbrugeraftaleforhold, j.nr. 2022-02380

[EKSTERN E-MAIL] Denne e-mail er sendt fra en ekstern afsender.

Vær opmærksom på, at den kan indeholde links og vedhæftede dokumenter, som ikke er sikre, medmindre du stoler på afsenderen.

Til Justitsministeriet, Formueretskontoret.

DTL-Danske Vognmænd (DTL) har følgende bemærkninger til udkast til bekendtgørelse om straf for anvendelse af klart urimelige standardvilkår i forbrugeraftaleforhold, j.nr. 2022-02380:

Ved international vejgodstransport mod betaling gælder CMR-loven præceptivt. I CMR-lovens er der bl.a. en ansvarsbegrænsning på 8,33 SDR pr. kg, særlige reklamationsregler og en 1-årig forældelsesregel.

CMR-loven gælder ikke ved national vejgodstransport, men mange transportører/vognmænd anvender CMR-lovens regler som en del af deres standardvilkår også ved nationale transporter. Det gør de bl.a. fordi, at regler er velkendte indenfor vejtransportområdet, og der er et behov for retssikkerhed og retsenhed på området.

Desuden tegner transportøren/vognmanden typisk en fragtføreransvarsforsikring. En forsikring som kun dækker i forhold til CMR-lovens begrænsningsregler – også ved national vejgodstransport.

DTL forudsætter, at Justitsministeriet har ladet ovenstående indgå i overvejelser, og at standardvilkår ved national vejgodstransport som holder sig indenfor rammerne af CMR-loven ikke vil være i strid med udkastet til bekendtgørelse om straf for anvendelse af klart urimelige standardvilkår i forbrugeraftaleforhold.

Med venlig hilsnen

John Roy Vesterholm

Chefjurist, cand. jur.

Mobil: +45 42 90 99 89

Hovednummeret: +45 70 15 95 00

DTL - Danske Vognmænd

Grønningen 17, mezz., 1270 Kbh. K

Fra: Justitsministeriet <jm@jm.dk>
Sendt: 21. juni 2024 13:00
Til: John Roy Vesterholm <jrv@dtl.eu>
Emne: Nyhedsbrev af 21. juni 2024

Nyhedsbrev af 21. juni 2024

21. juni 2024

Høring

Justitsministeriet har den 18. juni 2024 sendt bekendtgørelse om straf for anvendelse af klart urimelige standardvilkår i forbrugerftaleforhold i høring med høringsfrist den 7. august 2024.

Bekendtgørelse, høringsbrev, høringsliste og indstillingsnotat fra Forbrugerombudsmanden er tilgængelige [her](#).

Kontakt

Justitsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K
Tlf. 72 26 84 00
Fax 33 93 35 10
E-mail: jm@jm.dk

Læs mere

[justitsministeriet.dk](https://www.justitsministeriet.dk)

Afmeld nyhedsbrev

[Afmeld nyhedsbrev](#)

From: Andreas Egegaard <ane@fbr.dk>
Sent: 31-07-2024 12:11:37 (UTC +02)
To: Jonas Karlsen <jonk@jm.dk>; fFormueretskontoret (951s06) <Formueretskontoret@jm.dk>
Cc: Forbrugerrådet <hoeringer@fbr.dk>
Subject: Sagsnr. 2022-02380

[EKSTERN E-MAIL] Denne e-mail er sendt fra en ekstern afsender.

Vær opmærksom på, at den kan indeholde links og vedhæftede dokumenter, som ikke er sikre, medmindre du stoler på afsenderen.

Forbrugerrådet Tænk fremsender hermed bemærkninger til bekendtgørelse om straf for anvendelse af klart urimelige standard vilkår i forbrugeraftaleforhold.

Forbrugerrådet Tænk støtter udkastet til bekendtgørelse om straf for anvendelse af klart urimelige standardvilkår i forbrugeraftaleforhold. Det er vores holdning, at der skal fastsættes klare regler om urimelige standardvilkår i forbrugeraftaleforhold.

Hos Forbrugerrådet Tænk ser vi eksempler på udenlandske virksomheder, der markedsfører sig på dansk, men hvor standardvilkårene er i strid med præceptiv lovgivning. Derudover er der eksempler på udenlandske spilgiganter, der i deres standardbetingelser begrænser forbrugernes adgang til at rejse søgsmål. Bødestraf kan forhåbentligt være med til at løse nogle af disse problemstillinger og give mere sikkerhed til forbrugerne.

For at sikre en effektiv håndhævelse af den nye bekendtgørelse, er det vigtigt, at forbrugerne er klar over, hvor de skal gå hen, såfremt der er overtrædelser af bekendtgørelsen.

På baggrund af udkastet, er det en smule uklart, hvilken myndighed forbrugerne skal gå til, hvis de opdager overtrædelse af bekendtgørelsen, herunder ønsker den erhvervsdrivende pålagt bødestraf.

Med venlig hilsen

Andreas Egegaard

STUD. JUR. / STUDENT ASSISTANT

T +45 7741 7741

W taenk.dk

-

Forbrugerrådet Tænk

Ryesgade 3A, 2. th. | 2200 Kbh. N

-
FORBRUGERRÅDET

Fra: Forbrugerrådet Tænk Høringer <hoeringer@fbr.dk>

Sendt: 18. juni 2024 15:00

Til: Pia Saxild <PS@fbr.dk>

Emne: VS: Høring over udkast til bekendtgørelse om straf for anvendelse af klart urimelige standard vilkår i forbrugeraftaleforhold - J.nr -2022-02380

Fra: Justitsministeriet <jm@jm.dk>

Sendt: 18. juni 2024 13:04

Emne: Høring over udkast til bekendtgørelse om straf for anvendelse af klart urimelige standard vilkår i forbrugeraftaleforhold - J.nr -2022-02380

Se venligst vedhæftede filer

Med venlig hilsen

JUSTITS MINISTERIET

Formueretskontoret

Slotsholmsgade 10

1216 København K

Tlf.: 7226 8400

www.justitsministeriet.dk

Justitsministeriet
Att.: Jonas Karlsen
Sagsnr. 2022-02380
Sendt på mail til jonk@jm.dk og [formueretskonto-
ret@jm.dk](mailto:formueretskonto-
ret@jm.dk)

Den 2. august 2024

Høring over udkast til bekendtgørelse om straf for anvendelse af klart urimelige standardvilkår i forbrugerftaleforhold

Dansk Erhverv har ved mail af 18. juni 2024 fået revideret udkast til ovennævnte bekendtgørelse i høring og jeg skal hermed fremsende Dansk Erhvervs bemærkninger.

Generelle bemærkninger

Baggrunden for udarbejdelsen af udkastet til bekendtgørelse om straf for anvendelse af klart urimelige standardvilkår i forbrugerftaleforhold er, at det udvalg, der stod for implementeringen af visse dele af direktivpakken New Deal for Consumers, anbefalede, at Justitsministeriet efter indstilling fra Forbrugerombudsmanden udstedte en bekendtgørelse med de standardvilkår, der skal være omfattet af strafsanktioneringen.

Udvalget fastsatte derefter nogle kriterier for, hvornår et urimeligt standardvilkår bør være omfattet af sanktioneringen. Nedenstående er taget direkte fra Delbetænkning II om gennemførelse af visse dele af direktivpakken New Deal for Consumers (herefter Delbetænkningen).

”Udvalget finder, at ordningen bør være målrettet oplagte tilfælde af anvendelse af urimelige standardvilkår, og hvor den civile sanktion i form af ugyldighed ikke vurderes at udgøre en tilstrækkelig effektiv og afskrækkende sanktionsform.

Som kriterier peger udvalget for det første på, at standardvilkåret skal være klart urimeligt at anvende. Kriteriet indebærer, at der skal foreligge et klart retligt grundlag for at anse standardvilkåret for urimeligt, jf. aftalelovens § 38 c. Et sådant klart grundlag vil navnlig foreligge, når det i retspraksis fra danske domstole eller EU-Domstolen er fastslået, at vilkåret eller tilsvarende vilkår er urimelige at anvende. Et klart grundlag vil endvidere foreligge, hvis det urimelige standardvilkår er i strid med præceptiv dansk lovgivning eller EU-lovgivning, der tager sigte på at beskytte forbrugere mod urimelige kontaktvilkår. Det kan også være vilkår på den vejledende liste over urimelige kontraktvilkår, som direktivet om urimelige kontraktvilkår indeholder.

For det andet skal standardvilkåret være urimeligt at anvende i forbrugerftaler under alle omstændigheder. Standardvilkåret må således ikke kun være urimeligt at anvende i nogle situationer, mens det er rimeligt at anvende i andre situationer. Med henblik på at sikre at denne betingelse er opfyldt, kan strafansvaret begrænses til bestemte typer forbrugerftaleforhold. Tænkte

og ikke-praktisk relevante situationer, hvor et standardvilkår kunne være rimeligt anvende, er ikke til hinder for, at vilkåret kan være omfattet af ordningen.

Dette kriterium vil være opfyldt, hvis vilkåret er i strid med præceptiv dansk lovgivning. Det vil endvidere være opfyldt, hvis urimeligheden efter karakteren og indholdet af vilkåret må anses for at gælde bredt under alle omstændigheder i de forbrugerftaleforhold, som bliver omfattet af vilkåret.”

Derudover påpeger udvalget, at der i udarbejdelsen af bekendtgørelsen skal tages højde for, at der er tale om strafsanktionerede bestemmelser og bestemmelserne derfor skal skrives på et så klart og præcist sprog som overhovedet muligt.

Afslutningsvist påpeger udvalget, at der for hver enkelt bestemmelse i bekendtgørelsen skal foretages en konkret vurdering af, hvorvidt det pågældende standardvilkår bør være en del af bekendtgørelsen eller ej.

Hver enkelt af de bestemmelser, der indgår i bekendtgørelsen bør derfor vurderes på baggrund af de opstillede kriterier, og hvis bestemmelserne ikke lever op til kriterierne, bør de ikke indgå i bekendtgørelsen.

Dansk Erhverv finder at der ved en række af de foreslåede bestemmelser er tvivl om, hvorvidt bestemmelserne lever op til de ovenfor nævnte kriterier og hvorvidt bestemmelserne derfor bør indgå i bekendtgørelsen.

Derudover anbefaler Dansk Erhverv, at der i forlængelse af udstedelsen af denne bekendtgørelse udarbejdes en vejledning med eksempler på vilkår, der vil blive anset for at være urimelige at benytte.

Endelig bemærkes det, at flere af bestemmelserne kan genfindes i lignende ordlyd i direktiv 93/13 om urimelige kontraktvilkår i forbrugerftaler. Det er dog uhensigtsmæssigt, at der ændres i ordlyden i den danske bekendtgørelse, da det kan skabe usikkerhed om, hvorvidt rækkevidden af bestemmelserne er identiske eller ej?

Specifikke bemærkninger

Nedenfor følger en gennemgang af de enkelte bestemmelser i bekendtgørelsen. I det omfang, at en bestemmelse ikke er nævnt i dette afsnit, er det fordi, at Dansk Erhverv ikke har bemærkninger til det pågældende vilkår.

§ 1. Standardvilkår, der er i strid med præceptiv lovgivning, som skal beskytte forbrugeren, er klart urimelige.

Direktiv 93/13 om urimelige kontraktvilkår i forbrugerftaler har en lignende bestemmelse, hvor ordlyden ikke desto mindre er væsentlig anderledes. Direktivets ordlyd er:

”at udelukke eller på uhensigtsmæssig vis at begrænse forbrugers lovbestemte rettigheder over for den erhvervsdrivende eller en anden part i tilfælde af, at den erhvervsdrivende ikke har

opfyldt forpligtelserne efter aftalen, eller kun har opfyldt dem delvis eller mangelfuldt, herunder muligheden for at udligne en gæld til den erhvervsdrivende med et tilgodehavende hos denne”

Det er Dansk Erhvervs opfattelse, at den i bekendtgørelsen foreslåede ordlyd er for bred og der i henhold til de kriterier, der er opstillet i Delbetænkningen vil være en række situationer, hvor den civile retlige konsekvens i form af ugyldighed vil være rigelig afskrækkende, og hvor der derfor ikke ligeledes bør kunne sanktioneres efter denne bekendtgørelse.

Dansk Erhverv anbefaler at direktivets ordlyd også benyttes i den danske bekendtgørelse.

§ 2. Standardvilkår, der til skade for forbrugeren er i strid med offentligretlige regler, som den erhvervsdrivende kan straffes for at overtræde, er klart urimelige.

Det er uhensigtsmæssigt, at der i de i situationer, der er omfattet af denne bestemmelse, både kan straffes efter det offentligretlige regelsæt og den nye bestemmelse. Et eksempel kunne være en overtrædelse af reglerne om oplysning om fortrydelsesretten i forbrugeraftalelovens § 8, stk. 1, nr. 11.

Hvis der gives forkerte oplysninger om retten til fortrydelse vil det være en overtrædelse af en offentligretlig regel. Der kan allerede straffes med bøde for manglende overholdelse af denne bestemmelse, jf. forbrugeraftalelovens § 34, stk. 1 og det må derfor vurderes, at der allerede er tilstrækkelig sanktionering af en sådan overtrædelse.

Dansk Erhverv anbefaler, at denne bestemmelse udgår fra bekendtgørelsen.

§ 3. Standardvilkår, der er i strid med offentligretlige regler, og som forringer forbrugers retsstilling væsentligt, er klart urimelige.

I modsætning til § 2 må det lægges til grund, at § 3 dækker situationer, hvor der ikke kan straffes efter de offentligt retlige regler og hvor det derfor giver bedre mening, at der kan straffes efter denne bekendtgørelse, hvis standardvilkårene væsentligt forringer forbrugers retsstilling og det vurderes, at den civilretlige sanktion i form af ugyldighed ikke er nok.

§ 4. Standardvilkår, der udelukker eller væsentligt begrænser forbrugers rettigheder i tilfælde af den erhvervsdrivendes misligholdelse, er klart urimelige.

Det bør som minimum præciseres i denne bestemmelse, at der er tale om forbrugers lovbestemte rettigheder, hvilket vil være i overensstemmelse med pkt. b i bilaget til direktiv 93/13.

§ 5. Standardvilkår, der giver den erhvervsdrivende ret til at trække beløb direkte på forbrugers betalingskort i tilfælde af forbrugers misligholdelse af aftalen, er klart urimelige.

Dansk Erhverv er usikker på rækkevidden af denne bestemmelse. Det er for eksempel ikke ukendt i visse brancher, at en forbruger kommer til at betale helt eller delvist for en ydelse, hvis kunden ikke dukker op eller ikke aflyser inden en bestemt dato. Det kunne være leje af et sommerhus, booking af et hotelværelse eller lignende, hvor det af vilkårene fremgår, at forbrugeren vil blive trukket et beløb svarende til en overnatning, hvis forbrugeren ikke møder op.

Vil den kendsgerning, at forbrugeren ikke dukker op til det aftalte tidspunkt være at betragte som en misligholdelse i bekendtgørelsens forstand eller vil det fortsat muligt at opretholde denne type af vilkår.

Dansk Erhverv anbefaler, at der i forlængelse af denne bekendtgørelse udarbejdes en vejledning med eksempler på vilkår, der henholdsvis vil være i strid med og i overensstemmelse med bestemmelserne i bekendtgørelsen.

§ 10. Standardvilkår, der udelukker eller væsentligt begrænser den erhvervsdrivendes erstatningsansvar over for forbrugeren, er klart urimelige, herunder vilkår der

- 1) begrænser den erhvervsdrivendes tabsbegrænsningspligt,**
- 2) fastsætter en øvre beløbsmæssig grænse for den erhvervsdrivendes erstatningsansvar,**
- 3) udelukker, at den erhvervsdrivende kan blive erstatningsansvarlig for indirekte tab,**
- 4) begrænser den erhvervsdrivendes erstatningsansvar til tilfælde, hvor den erhvervsdrivende har handlet forsætligt eller groft uagtsomt, eller**
- 5) udelukker eller væsentligt begrænser den erhvervsdrivendes erstatningsansvar for tredjemands handlinger eller undladelser, hvis den erhvervsdrivende ville være erstatningsansvarlig herfor efter dansk rets almindelige regler.**

I visse brancher er det normalt med handelsmæssige garantier, der udstedes enten af sælgeren eller af producenten af varen. I disse garantibestemmelser er det heller ikke unormalt, at der kan være ansvarsfraskrivelse eller bestemmelser, der giver garantigiver mulighed for at ombytte det mangelfulde produkt med et tilsvarende – men ikke identisk - produkt eller et refurbished produkt.

Dansk Erhverv mener, at det er rimeligt, at en garantigiver selv kan bestemme vilkårene for sin garanti, da den netop finder anvendelse ved siden af de køberetlige regler og ofte også efter udløbet af reklamationsfristen.

I sådanne tilfælde, vil det derfor være urimeligt, hvis garantigiveren ikke kan indføre ansvarsbegrænsninger.

Hvis bestemmelsen også er tiltænkt at skulle finde anvendelse på handelsmæssige garantier, mener Dansk Erhverv, at bestemmelsen går for vidt og den bør derfor fjernes fra bekendtgørelsen.

Derudover skal det bemærkes, at Forbrugerombudsmanden alene kan henvise til den afgørelse fra Forbrugerklagenævnet og dermed ikke en domstolsafgørelse som begrundelse for denne bestemmelse og det lever efter Dansk Erhvervs opfattelse ikke op til kriterierne for, at et vilkår kan medtages i bekendtgørelsen.

§ 11. Standardvilkår, der pålægger forbrugeren et objektivt erstatningsansvar over for den erhvervsdrivende, er klart urimelige.

I en række tilfælde tilbydes forbrugeren en lånegenstand, mens forbrugers eget produkt er til reparation. Dette kan være både indenfor og udenfor reklamationsperioden. Det forekommer ikke urimeligt, at virksomheden i sådanne situationer kan pålægge forbrugeren et objektivt ansvar, hvis forbrugeren ikke kan levere genstanden tilbage eller ikke kan levere genstanden tilbage i samme stand – uanset, hvad grunden til dette så måtte være.

Derudover opereres der i færdselslovens § 101 med et lovpligtigt objektivt ansvar for, der er ansvarlig for et motordrevet køretøj. Dette objektive ansvar er ofte videreført i for eksempel kontrakter om billeje således, at lejeren af bilen hæfter objektivt for de skader, der forvoldes som følger af bilen.

På den baggrund vurderer Dansk Erhverv ikke, at det i enhver sammenhæng vil være urimeligt med et standardvilkår, der pålægger en forbruger et objektivt ansvar.

Det bemærkes, at Forbrugerombudsmanden ikke har henvist til domstolsafgørelser, der underbygger, at ethvert vilkår om objektivt ansvar vil være urimeligt.

Dansk Erhverv anbefaler, at denne bestemmelse udgår af bekendtgørelsen.

§ 13. Standardvilkår, der forpligter forbrugeren til at betale for varer eller tjenesteydelser, der hverken er eller vil blive leveret, er klart urimelige.

Dansk Erhverv forudsætter, at bestemmelsen ikke forhindrer et vilkår om forudbetaling i brancher, hvor dette er normalt. Bestemmelsens ordlyd kan skabe usikkerhed om, hvorvidt et standardvilkår om betaling inden levering altid vil være i strid med bekendtgørelsen eller om bestemmelsen alene berører situationer, hvor der ikke er sket levering OG den erhvervsdrivende heller ikke agter at levere den pågældende vare eller tjenesteydelse.

§ 16. Standardvilkår, der opstiller en eller flere betingelser for den erhvervsdrivendes levering af forpligtelserne ifølge aftalen, er klart urimelige, hvis betingelsernes opfyldelse alene eller i overvejende grad afhænger af den erhvervsdrivendes egen vilje eller beslutning.

Det er usikkert, hvilke situationer denne bestemmelse præcis dækker over. Forbrugerklagenævnet har i flere sager taget stilling til sager om yoga-undervisning, hvor udbyderen af kurset har forbeholdt sig retten til at erstatte den annoncerede underviser med en anden underviser. I flere af disse sager er Nævnet noget frem til, at det var et gyldigt vilkår – også selv om der var tale om et standardvilkår.

Dansk Erhverv mener på denne baggrund ikke, at et vilkår som det i § 16 nævnte vil være urimeligt i alle tilfælde.

§ 18. Standardvilkår, der giver den erhvervsdrivende ret til at forhøje den pris, som forbrugeren skal betale umiddelbart efter aftaleindgåelsen, er klart urimelige, når prisforhøjelsen skyldes omstændigheder eller forhold, som den erhvervsdrivende havde eller burde have indset allerede på tidspunktet for aftalens indgåelse.

Direktiv 93/13 har en lignende bestemmelse, i bilagets litra l, hvor det dog ordlyden dog alligevel er væsentlig anderledes, da bestemmelsen vedrører situationer, hvor forbrugeren ikke har en ret til at annullere kontrakten på baggrund af prisforhøjelsen.

Dansk Erhverv anbefaler, at bestemmelsen udfærdiges i overensstemmelse med ordlyden i direktivet. Dette vil give forbrugerne tilstrækkelig beskyttelse, da de altid vil kunne komme ud af aftalen, hvis de ønsker det.

§ 24. Standardvilkår, der bestemmer, at en aftale med begrænset varighed automatisk forlænges, medmindre forbrugeren udtrykkeligt eller ved sin handle måde giver udtryk for et ønske om det modsatte, er klart urimelige, når fristen for forbrugeren tilkendegivelse ligger uforholdsmæssigt langt fra tidspunktet for aftalens ophør.

Direktiv 93/13 om urimeligt kontraktvilkår i forbrugeraftaler har en lignende bestemmelse i Bilagets punkt h) og Dansk Erhverv anbefaler derfor, at bekendtgørelsen bruger den samme ordlyd, som direktivet benytter.

§ 26. Standardvilkår, der gør det urimeligt vanskeligt eller omkostningsfuldt for forbrugeren at opsige en løbende aftale, er klart urimelige, herunder vilkår der

1) pålægger forbrugeren ekstraordinære omkostninger i tilfælde af, at forbrugeren opsiger aftalen, eller

2) bestemmer, at aftalen alene kan opsiges af forbrugeren på en bestemt måde, herunder f.eks. ved fysisk fremmøde, telefonisk, med fysisk brev eller ved udfyldelse af en formular, udarbejdet af den erhvervsdrivende, uanset at aftalen i øvrigt er indgået eller

I forhold til nummer 1 der omtaler ”ekstraordinære omkostninger” er det usikkert, hvad der menes med dette. På en række områder indebærer forbrugeraftaler en kombination af et abonnement og lån/leje af en genstand fra den erhvervsdrivende.

Det kan være et alarmselskab, hvor selve alarmboksen ejes af selskabet, men lånes ud til forbrugere så længe, at abonnementet løber. Det samme kunne være tilfældet med en lader til en elbil. I disse tilfælde er det ikke unormalt, at det af vilkårene fremgår, at forbrugeren ved opsigelse af abonnementet skal betale for nedtagelse af alarmboksen eller ladeboksen. Betalingsforpligtelsen indtræder som en konsekvens af forbrugeren opsigelse og vil dermed retteligt kunne betragtes som ekstraordinær, men den er efter Dansk Erhvervs opfattelse ikke klart urimelig under alle omstændigheder.

De af forbrugerombudsmanden angivne begrundelser for bestemmelsen retter sig mod vilkår, der besværliggør forbrugeren opsigelse, men der ses ikke at være afgørelser vedrørende for eksempel opkrævning af betaling for nedtagning af en ladeboks eller en alarmboks.

§ 37. Erhvervsdrivende, som anvender klart urimelige standardvilkår omfattet af §§ 1-36 i forbrugeraftaleforhold, jf. aftalelovens § 38 c, straffes med bøde. Det gælder dog ikke, hvis adgangen til at anvende sådanne standardvilkår følger af lov.

Stk. 2. Bøder efter stk. 1 for overtrædelser, der kan skade de kollektive interesser for forbrugere i mindst to EU-medlemsstater ud over Danmark, kan maksimalt udgøre 4 pct. af den erhvervsdrivendes årlige omsætning i den eller de berørte medlemsstater. Hvis oplysninger om den erhvervsdrivendes omsætning ikke er tilgængelige, kan bøden maksimalt udgøre 2 mio. euro.

Stk. 3. Der kan pålægges selskaber m.v. (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel.

Følgende sætning er indsat i stk. 1: ”Det gælder dog ikke, hvis adgangen til at anvende sådanne standardvilkår følger af lov”. Den kendsgerning, at det direkte af lov fremgår, at det er lovligt at lave erstatningsbegrænsninger, operere med objektivi ansvar eller andre vilkår, betyder netop, at et sådan vilkår ikke er urimeligt at benytte i enhver situation og de typer af standardvilkår, der er accepteret ved lov, bør derfor ikke fremgå af denne bekendtgørelse, men derimod vurderes fra sag til sag.

Med venlig hilsen
Bo Dalsgaard
Chefkonsulent

Justitsministeriet
Formueretskontoret
jonk@jm.dk, formueretskontoret@jm.dk

Fjernvarmens Hus
Merkurvej 7
DK-6000 Kolding
Tlf. +45 7630 8000
mail@danskfjernvarme.dk
www.danskfjernvarme.dk
cvr dk 55 83 10 17

117. juli 2024
Side 1/2

HØRINGSSVAR VEDR. BEKENDTGØRELSE OM STRAF FOR ANVENDELSE AF KLART URIMELIGE STANDARDVILKÅR I FORBRUGERAFTALEFORHOLD

Dansk Fjernvarme takker for muligheden for at afgive høringssvar og takker for at være inviteret til møde i Justitsministeriet om bekendtgørelsen. Vi sætter stor pris på den dialog, som Justitsministeriet har muliggjort omkring processen.

Dansk Fjernvarme har bemærkninger til det justerede høringsmateriale fremsendt den 18. juni 2024 særligt i forhold til bekendtgørelsens § 37.

For god ordens skyld skal det oplyses at fjernvarmeselskaberne er hvile-i-sig selv selskaber. Det betyder at selskaberne ikke må have overskud. Evt. overskud skal efter regnskabs afslutning tilbageføres til kunderne ligesom en evt. underdækning opkræves hos kunderne. Kunderne er også ejerne af de private fjernvarmeselskaber. Ligesom de private selskaber er de kommunale ejede selskaber samt de meget få privat ejede fjernvarmeselskaber underlagt varmforsyningsloven og hvile-i-sig-selv kravet.

Dansk Fjernvarme udarbejder jfr. varmforsyningsloven § 22 a) forskellige branchevejledninger, der regulerer aftaleforholdet mellem selskab og kunde. Forsyningstilsynet har tilsyn med disse vejledninger. I praksis betyder det, at inden en ny vejledning offentliggøres eller en gældende vejledning offentliggøres efter en revision, at vejledningen først har været forelagt Forsyningstilsynet.

Varmeforsyningsloven § 22 a) bestemmer: "Energibranchens organisationer kan udarbejde standardiserede vejledninger om fastsættelse af tariffer og betingelser for de ydelser omfattet af §§ 20 eller 20 b. Forsyningstilsynet fører tilsyn med sådanne standardiserede vejledninger efter regler fastsat af tilsynet."

Det at Forsyningstilsynet "fører tilsyn" betyder at Forsyningstilsynet får nye eller reviderede vejledninger til gennemsyn, og når Forsyningstilsynet har kommenteret på vejledningen, retter Dansk Fjernvarme vejledningen til efter de givne kommentarer. Fjernvarmeselskaberne skal anmelde deres bestemmelser til Forsyningstilsynet for at de opnår gyldighed overfor kunderne.

Bekendtgørelsen kapitel 9 og kapitels § 37 omhandler "straf".

For god ordens skyld skal det oplyses, at fjernvarmeselskaber jfr. varmforsyningsloven § 20 stk. 1 (der er udtømmende) ikke har tilladelse til at indregne evt. bøder i varmeprisen, og selskaberne vil derfor ikke have mulighed for at betale en bøde, men idømmes selskabet en bøde kan det risikere en konkurs med deraf store konsekvenser for kunder og lokalsamfund. Det er ikke kun fjernvarmeselskaber, der er underlagt særlige bestemmelser, men høje bøder kan også få store konsekvenser for erhvervsdrivende, der ikke er underlagt de særlige vilkår fjernvarmeselskaberne er underlagt, hvorfor der bør være en mulighed i loven for en ophævelse af evt. ugyldige standardvilkår uden bødefastsættelse, hvis overtrædelsen ikke har haft betydelige konsekvenser for kunderne.

Bemærkninger til bekendtgørelsens § 37

Tilføjelsen til § 37 "Det gælder dog ikke, hvis adgangen til at anvende sådanne standardvilkår følger af lov".

Det er Dansk Fjernvarmes opfattelse at det bør fremgå af bekendtgørelsens første bestemmelser, at bekendtgørelsen ikke omfatter "standardvilkår der følger af lov eller som er under tilsyn af myndigheder".

Dansk Fjernvarme står til rådighed for evt. spørgsmål.

Med venlig hilsen

Birthe Boisen *Chefkonsulent*

Dansk Fjernvarme
bfb@danskfjernvarme.dk
Mobil 30996037

From: 1 - ERST Høring <hoering@erst.dk>
Sent: 07-08-2024 09:22:13 (UTC +02)
To: Jonas Karlsen <jonk@jm.dk>; fFormueretskontoret (951s06) <Formueretskontoret@jm.dk>
Subject: Erhvervsstyrelsens høringssvar vedr. bekendtgørelse om straf for anvendelse af klart urimelige standardvilkår i forbrugerftaleforhold (sagsnr. 2022-02380)(ERST Sagsnr: 2024 - 5213)

Kære modtager i Justitsministeriet

Hermed Erhvervsstyrelsens høringssvar vedr. nedenstående høring.

Fasttrack svar vedrørende bekendtgørelse om straf for anvendelse af klart urimelige standardvilkår i forbrugerftaleforhold

Erhvervsstyrelsens Område for Bedre Regulering (OBR) har modtaget bekendtgørelsesudkastet i høring.

Administrative konsekvenser:

OBR vurderer, at bekendtgørelsesudkastet ikke medfører administrative konsekvenser for erhvervslivet og har dermed ikke yderligere kommentarer.

Innovations- og Iværksættertjekket:

OBR vurderer, at Innovations- og Iværksættertjekket ikke er relevant for de konkrete ændringer i bekendtgørelsesudkastet. OBR har ingen bemærkninger hertil.

Kontaktperson vedrørende ovenstående bemærkninger:

Emilie Hansen Foley
Student
Tlf. direkte: +45 35291379
E-post: EmiFol@erst.dk

Med venlig hilsen

Annette Pia Andersen

ERHVERVSSTYRELSEN
Bedre Regulering

Dahlerups Pakhus
Langelinie Allé 17
2100 København Ø
Telefon: +45 35291000
Direkte: +45 35291653
E-mail: anpian@erst.dk
www.erhvervsstyrelsen.dk

ERHVERVSMINISTERIET

Erhvervsstyrelsen er ansvarlig for behandlingen af de personoplysninger, vi modtager om dig. Læs mere om formål og

lovgrundlag for databehandlingen på erhvervsstyrelsen.dk.

Hvis du sender følsomme oplysninger, opfordrer vi til, at du bruger din digitale postkasse på Virk.

Justitsministeriets Formueretskontor
Att.: Fuldmægtig Jonas Karlsen
Sagsnr. 2022-02380

Sendt til: formueretskontoret@jm.dk og jonk@jm.dk

Høringssvar nr. 2 til udkast til bekendtgørelse om straf for anvendelse af klart urimelige standardvilkår i forbrugerftaleforhold

1. GENERELLE KOMMENTARER

DI og Mobility Denmark (herefter organisationerne) takker for muligheden for at afgive høringssvar til det nye bekendtgørelsesudkast.

Organisationerne kan konstatere, at det nye udkast til bekendtgørelse er identisk med det tidligere stærkt kritiserede udkast, bortset fra en tilføjet sætning i § 37, stk. 1, om, at standardvilkår, som anses klart urimelige efter bekendtgørelsen, ikke straffes, hvis adgangen til at anvende sådanne standardvilkår følger af lov.

Ændringen understreger blot de store afgrænsnings- og hjemmelsproblemer ved det første udkast, som organisationerne påpegede i sit tidligere høringssvar. Det er bemærkelsesværdigt, at det med sætningen indrømmes, at bekendtgørelsen risikerer at kategorisere et standardvilkår som "*klart urimeligt under alle omstændigheder*", når det samme vilkår har hjemmel i anden lov.

Det nye udkast gentager endvidere udfordringen omkring ikrafttrædelsestidspunktet, idet der er lagt op til ikrafttræden kun godt en måned efter den nye høringsfrist. Det er meget betænkeligt i en sag, hvor der fortsat er stor usikkerhed om de endelige regler.

Organisationerne takker for det tilsendte indstillingsnotat fra Forbrugerombudsmanden, som skulle tydeliggøre retsgrundlaget og overvejelserne bag at inkludere hver enkelt bestemmelse i bekendtgørelsesudkastet. Organisationerne må dog konstatere, at notatet langt fra giver en tilstrækkelig underbygning af hverken retsgrundlaget eller overvejelserne bag at inkludere størstedelen af de foreslåede standardvilkår i bekendtgørelsen.

Notatet forholder sig slet ikke til, hvordan de foreslåede bestemmelser lever op til kriterierne i bemyndigelsesloven, i særdeleshed kriteriet om "*klart urimeligt under alle omstændigheder*" – og indeholder ingen overvejelser om proportionalitet, afgrænsning, klarhed mv.

Notatet indeholder i det væsentlige blot en opstilling af eksempler, hvor et standardvilkår, der ville falde inden for den foreslåede generelle bestemmelse, konkret er blevet vurderet urimeligt efter aftaleloven eller vurderet i strid med diverse præceptiv lovgivning. Sådanne eksempler er åbenlyst ikke i sig selv tilstrækkeligt til at påvise, at alle standardvilkår, der falder inden for den generelle bestemmelse, vil være *"klart urimelige under alle omstændigheder"*, eller at det er proportionalt med en bødestraf oveni den eksisterende civilretlige sanktion for alle sådanne standardvilkår.

Mange af notatets eksempler er tilmed ikke fra domspraksis, men fra administrativ praksis (fra Forbrugerombudsmanden, Forbrugerklagenævnet og Ankenævnet for Forsikring) eller udgør Forbrugerombudsmandens *"vurdering"*. Andre steder er der henvist til vurderinger i den juridiske litteratur eller til et tidligere forslag til en EU-forordning om en fælles EU-købelov, som imidlertid aldrig blev vedtaget og derfor ikke har nogen retskildeværdi.

De fleste af ovennævnte retskilder er således åbenlyst ikke *"retspraksis fra danske domstole eller EU-domstolen"*, som er kriteriet fra bemyndigelsesloven, og kan derfor ikke stå alene.

Notatet indeholder også henvisninger til bilaget til 93-direktivet, hvor et foreslået standardvilkår menes at være helt eller delvist sammenfaldende med et standardvilkår oplyst i bilaget. Sådanne henvisninger er naturligvis relevante, men kan heller ikke stå alene, jf. de overvejelser som gjorde, at Folketinget (bl.a. på Justitsministeriets anbefaling) ved implementeringen af direktivet i 1994 *ikke* medtog bilaget i dansk lov. I indstillingsnotatets bemærkninger til pkt. 4 er der nogle generelle bemærkninger om sammenhængen mellem, at et standardvilkår fremgår af direktivbilaget og muligheden for at optage standardvilkåret i bekendtgørelsen. Organisationerne finder bemærkningerne mangelfulde, bl.a. ved at sidestille *"kvalificeret urimelig"* og *"klart urimelig"* og ved at undlade at henvise til relevante lovbemærkninger fra 1994-implementeringen.

Indstillingsnotatet bestyrker derfor organisationernes oprindelige vurdering af, at en lang række af de foreslåede bestemmelser i bekendtgørelsen savner hjemmel, proportionalitet og klarhed. Barren for, hvad der i udkastet betragtes som *"klart urimeligt"*, er bekymrende lav, og kan ikke anses for indeholdt i den hjemmel, der er givet i bemyndigelsesloven. En række af bekendtgørelsens bestemmelser må derfor, hvis de ønskes indført uændret, have ny lovhjemmel, så Folketinget kan tage stilling hertil.

Se venligst pkt. 2 nedenfor for mere specifikke kommentarer til indstillingsnotatet.

Organisationerne er derfor uforstående overfor, at der ikke er taget hensyn til en eneste af vores begrundede bekymringer og kommentarer til det første bekendtgørelsesudkast, som tillige deles af en lang række andre erhvervsorganisationer.

Med tillæg af de supplerende bemærkninger i pkt. 2 nedenfor henviser vi derfor i det hele til vores første høringsvar af 24. maj og gentager opfordringen til, at bekendtgørelsesudkastet gennemgås

kritisk med organisationernes bemærkninger for øje og resulterer i, at en række af de foreslåede bestemmelser slettes, afgrænses eller præciseres.

Vi kan desuden tilslutte os anbefalingen i forhenværende Forbrugerombudsmand Henrik Saugmandsgaard Øe's notat til FinansDanmark om, at Justitsministeriet i første omgang udsteder en bekendtgørelse, der alene indeholder en liste over de strafbelagte standardvilkår, der *med sikkerhed* er "klart urimelige under alle omstændigheder" i henhold til præceptiv lovgivning og praksis fra de danske domstole eller EU-Domstolen.

I takt med, at standardvilkår bliver erklæret klart urimelige i endelige domme fra de danske domstole eller EU-Domstolen, vil sådanne vilkår kunne tilføjes til en kommende bekendtgørelse.

Samtidig bakker vi op om FinansDanmarks opfordring til et nyt møde, og til at Justitsministeriet orienterer Folketingets Retsudvalg om denne sag.

2. KOMMENTARER TIL FORBRUGEROMBUDSMANDENS INDSTILLINGSNOTAT

2.1. Bestemmelserne i §§ 1-3

Notatet kommer alene med eksempler fra retspraksis og Forbrugerombudsmandens praksis, hvor specifikke aftalevilkår konkret blev anset for urimelige efter aftalelovens § 36 eller i strid med renteloven, erhvervslejereguleringsloven eller forbrugeraftaleloven.

Notatet forholder sig ikke til, hvordan de tre bestemmelser lever op til kriterierne i bemyndigelsesloven, og forholder sig heller ikke til organisationernes indsigelser og bekymringer udtrykt i vores første høringsvar, herunder:

- at §§ 1-3 vil medføre, at samtlige civile overtrædelser inden for området for §§ 1-3 fremadrettet vil medføre en bødestraf i tillæg til den civile sanktion (ugyldighed, tilbagebetaling osv.), uanset om den konkrete overtrædelse er klar eller ej (og derfor strider imod kriteriet "*klart urimelige under alle omstændigheder*"), og uanset om den civile sanktion allerede er tilstrækkelig effektiv (og en supplerende bødestraf derfor strider mod proportionalitets kriteriet),
- at §§ 1-3 ikke er klart afgrænset over for hinanden, hvilket skaber uklarhed om det tiltænkte separate anvendelsesområde for de tre respektive bestemmelser og om grundlaget for at foreslå alle tre. Det bør erindres, at bekendtgørelsen skal kunne forstås og efterleves også af mindre virksomheder, som ikke har en juridisk afdeling til rådighed.

I § 1 kunne en løsning være at afgrænse anvendelsesområdet til standardvilkår, der klart er i strid med præceptiv lovgivning. Herved undgås problemerne nævnt i første bullit ovenfor, og bestemmelsen bliver "*målrettet de få erhvervsdrivende, som standardmæssigt anvender klart urimelige vilkår og eventuelt spekulerer i at tilsidesætte forbrugerrettighederne*", som er det tiltænkte anvendelsesområde for betænkningen ifølge bemyndigelsesloven og dens forarbejder.

Denne afgrænsning kunne tage hensigtsmæssig højde for forskellen mellem skønspæret og ikke-skønspæret præceptiv lovgivning (f.eks. fravigelse af lovbestemte frister, rentesatser og andre objektive målbare størrelser). Der er således ingen betænkeligheder ved altid at bødebelægge ikke-skønspæret præceptiv lovgivning, mens bødestraf for overtrædelse af skønspæret præceptiv lovgivning ville kunne (og bør) afgrænses til tilfælde af en vis grovhed.

Vi har ikke et løsningsforslag ift. §§ 2-3 udover en opfordring til præcisering, idet baggrunden og det tiltænkte anvendelsesområde for disse bestemmelser fortsat er uklart.

2.2. Bestemmelsen i § 4

Notatet indeholder i kommentaren til § 4 en generel udtalelse om, at størstedelen af de i bilaget til direktiv 93/13 indeholdte standardvilkår efter gældende dansk aftaleret vil være at betragte som klart urimelige, hvilket notatet begrundes med *"og angår således tilfælde/kontraktvilkår, der efter et nordisk/dansk perspektiv typisk vil være at betragte som "kvalificeret" urimelige, jf. LFF 1994-10-26, nr. 27"*.

Organisationerne er enig i, at en række af standardvilkårene i bilaget til 93-direktivet oftest vil være klart urimelige, hvilket gør det relevant at se på, om nogle af bilagets standardvilkår bør inkluderes i bekendtgørelsen, eventuelt i en præciseret form.

Organisationerne deler derimod ikke Forbrugerombudsmandens begrundelse, der efter vores opfattelse fejlagtigt sidestiller *"kvalificeret urimelig"*, i den forstand det er tiltænkt i LFF 1994-10-26, med *"klart urimelig"* i den forstand det er tiltænkt i bemyndigelsesloven til implementering af Moderniseringsdirektivet.

Notatet har udeladt en række relevante afsnit fra LFF 1994-10-26, nr. 27, som tydeliggør forskellen, og som også forklarer betænkelighederne ved at kopiere bilagets standardvilkår i dansk ret:

Uddrag fra afsnit 5.2.1, s. 8, i lovforslag til implementering af Direktiv om Urimelige Kontraktvilkår: *"Direktivet omfatter [...] kun aftalevilkår, som fra en nordisk synsvinkel er »kvalificeret« urimelige, idet begge direktivets kriterier (i strid med kravene om god tro og en betydelig skævhed til skade for forbrugeren) skal være opfyldt, for at et aftalevilkår kan betegnes som urimeligt, jf. nedenfor under pkt. 5.2.6."*

Uddrag fra afsnit 5.2.6 "Urimelige aftalevilkår" - s. 10 – i samme lovforslag fra 1994:

"For at afgøre, om generalklausulen i aftalelovens § 36 mindst lægger samme beskyttelsesniveau som direktivets generalklausul, må det først og fremmest overvejes, hvad der ligger i begrebet »god tro« (på engelsk »good faith«, på fransk »bonne foi« og på tysk »Trau und Glauben«). Det fremgår af direktivets præambel, at der ved vurderingen af begrebet »god tro« især skal tages hensyn til styrkeforholdet i parternes forhandlingspositioner, til, om forbrugeren på den ene eller anden måde er blevet tilskyndet til at give sin tilslutning til aftalevilkåret, og til, om varerne eller tjenesteydelserne er blevet solgt eller leveret på forbrugers særlige bestilling. Den erhvervsdrivende kan opfylde kravet om god tro ved at handle loyalt og rimeligt med den anden part, hvis legitime interesser han skal tage hensyn til. I dansk ret - herunder aftaleloven - anvendes begrebet »god tro« normalt i

betydningen, hvad en aftalepart vidste eller burde vide, jf. f.eks. aftalelovens §§ 32, 34, 35 og 39. Det er således utvivlsomt, at begrebet »god tro« efter direktivet ikke skal forstås på den måde, som er sædvanlig i dansk ret. Det må antages, at der med begrebet »god tro« i direktivet menes hæderlig fremgangsmåde el.lign. for en erhvervsdrivende.

Efter direktivet er et vilkår ikke nødvendigvis urimeligt, selv om det er i strid med kravene om god tro. Det kræves, at vilkåret tillige bevirker en betydelig skævhed i parternes rettigheder og forpligtelser ifølge aftalen til skade for forbrugeren. Det må herefter antages, at direktivets generalklausul er mindre forbrugerbeskyttende end generalklausulen i aftalelovens § 36. Det kan f.eks. tænkes, at det vil være i strid med redelig handlemåde at gøre et givet aftalevilkår gældende, men at vilkåret ikke bevirker en betydelig skævhed, kun en vis skævhed, i parternes rettigheder og forpligtelser til skade for forbrugeren. I så fald er vilkåret ikke urimeligt efter direktivet, mens det vil kunne tilsidesættes efter aftalelovens § 36. Direktivet vedrører derfor alene tilfælde, som set fra et nordisk synspunkt er »kvalificeret« urimelige. Dette synes endvidere at blive bekræftet ved en gennemgang af de vilkår, som er nævnt i bilaget til direktivet. Der henvises herom til pkt. 5.2.7 nedenfor.

Uddrag fra afsnit 5.2.7. "Vejledende liste - s. 11 – i samme lovforslag

"Det følger af formuleringen af art. 3, stk. 3, at listen ikke indebærer nogen præcis forpligtelse for medlemsstaterne. De angivne vilkår behøver således ikke altid at være urimelige, ligesom andre vilkår end de angivne kan være urimelige. Hertil kommer, at den civile vurdering af et aftalevilkår er konkret, mens bilagets eksempler på vilkår er generelt formulerede. Der benyttes uklare og brede begreber, hvis indhold under alle omstændigheder må fastlægges nærmere ved den konkrete bedømmelse af vilkår i de enkelte sager. Direktivet kan på denne baggrund ikke antages at forpligte medlemsstaterne til at medtage listen i gennemførelseslovgivningens tekst. [..]

I forbindelse med udarbejdelsen af aftalelovens generalklausul blev der som nævnt ovenfor under pkt. 3.4 fra bl.a. Forbrugerkommissionens lovudvalg udtrykt betænkelighed ved på forhånd at binde retsanvendelsen ved at angive konkrete eksempler på generalklausulens anvendelse. I den nordiske arbejdsgruppe har der på samme måde været betænkelighed ved at indføre direktivets liste i de respektive love. En sådan liste med uklart og generelt formulerede eksempler på vilkår, der - efter en konkret vurdering i de enkelte tilfælde - kan være urimelige, vil ikke give forbrugerne væsentlig vejledning. Endvidere vil der kunne opstå den misforståelse, at en sådan liste er udtømmende, således at vilkår, som ikke er nævnt i listen, bliver anset for rimelige. [..]

Justitsministeriet er enig i de anførte betænkeligheder, og man har derfor undladt at medtage listen i den foreslåede lovtekst.

Direktivets liste er som ovenfor nævnt vejledende ved bedømmelsen af, om et aftalevilkår er »kvalificeret« urimeligt. Det betyder i praksis, at der i tilfælde, som er omfattet af bilaget, må være en formodning for, at vilkåret er omfattet af den foreslåede § 38 c, stk. 1, i aftaleloven, hvis vilkåret ikke har været genstand for individuel forhandling."

Ovennævnte *formodning* om at et aftalevilkår, der er nævnt på direktivets liste, er omfattet af AL § 38c, stk. 1 (selvom det samtidig ifølge lovbemærkningerne konkret *ikke* behøver at være urimeligt), er derfor *ikke* det samme som, at det også er klart urimeligt i den forstand, der skal til for, at det kan optages i nærværende bekendtgørelse.

Mens det oprindelige direktiv og dets implementering i AL § 38c, var en delmængde af AL 36 (dvs. kun omfattede "*kvalificeret urimelige*"), skal strafsanktionering efter Moderniseringsdirektivet ifølge bemyndigelsesloven alene ramme en delmængde af de aftalevilkår, der er urimelige efter direktivet (dvs. kun "*klart urimelige*"), dvs. en yderligere delmængde. Ved at sidestille "*kvalificeret urimelig*" og "*klart urimelig*" giver notatet fejlagtigt indtryk af, at der er tale om samme delmængde.

Endvidere undlader notatet at gøre opmærksom på de betænkeligheder, der lå bag Folketingets beslutning (og Justitsministeriets anbefaling) i 1994 om *ikke* at optage bilagets standardvilkår i dansk lov. Betænkelighederne er helt de samme i relation til nærværende bekendtgørelse.

Det er derfor ikke tilstrækkeligt blot at henvise til, at et foreslået standardvilkår også fremgår af direktivets bilag. Der må yderligere begrundelse og eventuelt afgrænsning til, før et standardvilkår fra direktivbilaget nu strafsanktioneres som "*klart urimelig under alle omstændigheder*".

2.3. Bestemmelsen i § 5

Som organisationerne har uddybet i det første høringssvar betvivler vi, om alle sådanne standardvilkår er "*klart urimelige under alle omstændigheder*". Som retligt grundlag for at medtage § 5 i bekendtgørelsen henviser notatet alene til "*Forbrugerombudsmandens vurdering*". Det er åbenlyst et utilstrækkeligt hjemmelsgrundlag.

2.4. Bestemmelsen i § 7

Indstillingsnotatet henviser alene til direktivets bilag. Der er ingen henvisning til retspraksis eller overvejelser om, hvorvidt, og i hvilket omfang, denne bestemmelse fra direktivets bilag bør inkluderes bekendtgørelsen.

2.5. Bestemmelsen i § 8

Indstillingsnotatet indeholder ingen begrundelse for at afvige fra direktivbilagets formulering ved at udelade afgrænsningerne "*lovbestemte [ansvar]*" og "*som følge af en handling eller en udeladelse fra den erhvervsdrivendes side*".

2.6. Bestemmelsen i § 10

Indstillingsnotatet indeholder ingen henvisning til retspraksis for så vidt angår litra b-e, og indeholder fsva. litra a alene henvisning til en Forbrugerklagenævnsafgørelse. Derudover henvises til et punkt i direktivbilaget, som ikke er åbenlyst relevant for den foreslåede bestemmelse.

Som nævnt i organisationernes første høringssvar savner vi især et retsgrundlag for forslagene i litra b og c, mens andre organisationer også har rejst spørgsmålstejn ved litra e.

Samtidig bemærkes, at den ændring i bekendtgørelsen, som er foreslået i § 37, ikke synes at løse den udfordring, som vi gjorde opmærksom på ift. byggebranchen.

En overtrædelse af den foreslåede § 10, litra c, vil således blive straffet med bøde, medmindre muligheden for standardmæssigt at udelukke indirekte tab følger af lov, jf. bekendtgørelsens § 37.

Som nævnt i det første høringssvar findes der på entrepriserettens område ikke en generel civilretlig lovgivning i form af en "entrepriselov". I stedet er der en mere end 100 år gammel tradition for at anvende standardaftaledokumenter (kaldet AB), der er kommet til verden ved forhandling mellem parter med modstående interesser ("agreed documents").

For en nærmere beskrivelse af denne AB-historik kan bl.a. henvises til betænkning nr. 1570/2018 udgivet af den daværende Trafik-, Bygge- og Boligstyrelsen. Betænkningens hovedkoncipist er forhenværende højesteretsdommer Niels Grubbe.

I 2010 så et nyt AB-standarddokument, der specifikt retter sig mod forbrugerentrepriser, dagen lys. Dette dokument, der går under navnet "AB Forbruger", blev udarbejdet efter forhandling mellem bl.a. den daværende Erhvervs- og Byggestyrelse, Forbrugerrådet og Dansk Byggeri (nu DI Byggeri). Senere har Energistyrelsen udarbejdet en standardentreprisekontrakt baseret på AB Forbruger.

Af AB Forbruger § 46 fremgår følgende:

"§ 46. Entreprenøren er erstatningsansvarlig for tab, der er en følge af mangler ved arbejdet, hvis manglerne skyldes fejl eller forsømmelse fra entreprenørens side, eller hvis manglerne angår egenskaber, som ifølge aftalen omfattes af en garanti.

Stk. 2. Entreprenøren hæfter ikke for tabt arbejdsfortjeneste eller andet indirekte tab".

Blandt de parter, der stod bag AB Forbruger, herunder Erhvervs- og Byggestyrelsen og Forbrugerrådet, var der således enighed om, at det var rimeligt at udelukke, at entreprenøren skulle hæfte for indirekte tab som følge af mangler ved entreprenørens arbejde.

AB Forbruger § 46 bygger på den (næsten) enslydende bestemmelse i AB 92 § 35 (som bygger på AB 72 § 22, stk. 5, som bygger på AB 51 § 16, stk. 4).

Det bemærkes, at AB Forbruger ikke udelukker, at den erhvervsdrivende kan blive erstatningsansvarlig for indirekte tab i andre situationer end i den mangelsituation, der fremgår af AB Forbruger § 46. F.eks. vil erstatning for indirekte tab kunne komme på tale i en situation, hvor entreprisen – pga. den erhvervsdrivendes forhold – er blevet forsinket.

Det ville efter vores opfattelse savne mening, såfremt den erhvervsdrivende nu pludselig – uden klar hjemmel – skal kunne straffes for anvendelsen af AB Forbruger i en forbrugeraftale (f.eks. via

brugen af Energistyrelsens AB Forbruger entreprisekontraktskabelon). Det gælder så meget desto mere set i lyset af, at staten har været med til at udarbejde AB Forbruger, og at bestemmelsen i AB Forbruger § 46, stk. 2, har en endog meget lang tradition bag sig..

Eksemplet fra byggebranchen viser tydeligt, at retsgrundlaget bag den foreslåede bestemmelse er mangelfuldt. Det understreger samtidig behovet for enten at dokumentere retsgrundlaget eller slette/afgrænse bestemmelsen i § 10. Umiddelbart forekommer kun litra a og d med sikkerhed at være *"klart urimelige under alle omstændigheder"*.

2.7. Bestemmelsen i § 11

Indstillingsnotatet indeholder ingen henvisninger til retspraksis eller andet overhovedet. Organisationerne henviser til bemærkningerne i det første høringssvar vedrørende lejekontrakter.

2.8. Bestemmelsen i § 13

Indstillingsnotatet henviser alene til et forslag til en EU-købelov, som aldrig blev vedtaget.

2.9. Bestemmelsen i § 17

Indstillingsnotatet henviser til direktivets bilag, som imidlertid er formuleret meget anderledes. Endvidere henvises til en SØ- og Handelsretsdom, en kendelse fra Ankenævnet for Forsikring, en afgørelse fra Forbrugerklagenævnet og en udtalelse fra Forbrugerombudsmanden, som støtter dele af den foreslåede bestemmelse. Bestemmelsen i sin helhed ses derimod alene at være udtryk for Forbrugerombudsmandens opfattelse.

2.10. Bestemmelsen i § 18

Indstillingsnotatet indeholder ingen henvisning til retspraksis. Den i notatet anførte begrundelse er desuden snævrere end formuleringen af den foreslåede bestemmelse.

Organisationerne henviser i.ø. til bemærkningerne og eksemplerne fra det første høringssvar, herunder adgangen til at foretage prisregulering pga. afgiftsændringer, som er helt uden for den erhvervsdrivendes kontrol.

2.11. Bestemmelsen i § 21

Indstillingsnotatet indeholder ingen henvisning til retspraksis eller andet retsgrundlag.

2.12. Bestemmelsen i § 25

Indstillingsnotatet indeholder ingen henvisning til retspraksis men henviser alene til en lignende bestemmelse i direktivets bilag. Der er ingen redegørelse for, hvorfor den foreslåede bestemmelse ikke er afgrænset til løbende aftaler som i direktivet. Der er heller ingen overvejelser om, hvorfor denne bestemmelse fra direktivbilaget i dag vurderes tilstrækkelig klar til at udgøre et *"klart urimeligt"* aftalevilkår *"under alle omstændigheder"*, når Folketingets og Justitsministeriets vurdering i 1994 var, at bestemmelsen ikke var klar nok til altid at ville være *"kvalificeret urimelig"*, som jo er en mindre krævende retlig standard, jf. organisationernes bemærkninger til § 4 ovenfor.

2.13. Bestemmelsen i § 26

Indstillingsnotatet henviser til en Forbrugerklagenævnsafgørelse, der imidlertid kun vedrører en mindre del af den foreslåede bestemmelse (fysisk fremmøde). Derudover henvises alene til et forslag til en EU-købelov, som aldrig blev vedtaget. Bestemmelsen fremstår derfor alene som Forbrugerombudsmandens vurdering uden nærmere argumentation eller retskildehenvisning.

Notatet forholder sig ikke til de indvendinger og eksempler, som organisationerne kom med i første høringsvar.

2.14. Bestemmelsen i § 27

Indstillingsnotatet dokumenterer ikke, at retspraksis understøtter et generelt forbud mod standardvilkår om, at fx meddelelser, som er sendt via et selvbetjeningsystem med en elektronisk postkasse på den erhvervsdrivendes hjemmeside, er kommet frem.

Forbrugerombudsmanden lægger i notatet vægt på sag C-375/15, hvor EU-domstolen fandt, at en konkret selvbetjeningsløsning ikke var et varigt medie. Der stilles dog ikke krav om, at varslinger skal være sket på varige medie, for at de har effekt. Det afgørende er, om de er "*kommet frem*", jf. også ordlyden i bestemmelsen. C-375/15 støtter derfor ikke et generelt forbud mod selvbetjeningsløsninger, som notatet lægger op til, og senest med sagerne FO 21/04484 og FO-21/11811. C-375/15 adskiller sig bl.a. fra danske selvbetjeningsløsninger ved, at der i DK sendes adviseringer på mail, dvs. forbrugeren får en mail om, at der er ny post i selvbetjeningsløsningen.

Som bestemmelsen er formuleret, er det uklart om fx følgende situationer vil være omfattet:

- Der sendes en meddelelse til forbrugers elektroniske postkasse (indbakke) på den erhvervsdrivendes hjemmeside under fx "MineSider" el.lign. Adgang kræver log-in. Der sendes ikke advisering i øvrigt.
- Der sendes en meddelelse til forbrugers elektroniske postkasse (indbakke) på den erhvervsdrivendes hjemmeside under fx "MineSider" el.lign. Adgang kræver log-in. Samtidig sendes en e-mail til forbrugers egen e-mailadresse med besked om, at der er en ny meddelelse i forbrugers elektronisk postkasse (indbakke) på den erhvervsdrivendes hjemmeside under fx "MineSider" el.lign.
- Der sendes en meddelelse til forbrugers elektroniske postkasse (indbakke) på den erhvervsdrivendes hjemmeside under fx "MineSider" el.lign. Adgang kræver log-in. Samtidig sendes en besked/notifikation til forbrugers telefon med besked om, at der er en ny meddelelse i forbrugers elektroniske postkasse (indbakke) på den erhvervsdrivendes hjemmeside under fx "MineSider" el.lign.

I øvrigt har Forbrugerombudsmanden i sit eget høringsvar til forslag til lov om ændring af lov om finansiel virksomhed og forskellige andre love og om ophævelse af lov om statsligt kapitalindskud i realkreditinstitutter af 31. januar 2019 ([link](#)), som bl.a. vedr. selvbetjeningsløsninger, anført at:

”Spørgsmålet bør ikke reguleres ved bekendtgørelse, men derimod ved lov. Hvis regler fastsættes ved lov, vil man kunne regulere de civilretlige spørgsmål om digital kommunikation og derved undgå en særdeles uhensigtsmæssig konstruktion med offentligretlige regler, der ikke tilsigter at have civilretlig virkning. Efter Forbrugerombudsmandens opfattelse bør en regulering af spørgsmålet om digital kommunikation netop have til formål at mindske tvivlen om den civilretlige gyldighed af digital kommunikation.”

2.15. Bestemmelsen i § 30

Indstillingsnotatet indikerer, at der med formuleringen *”dansk rets almindelige regler om aftalers fortolkning”* alene er tiltænkt aftalelovens § 38 b samt koncipistreglen.

Som foreslået af organisationerne i det første høringssvar bør dette præciseres, idet den nuværende formulering er for bred og uklar, jf. bl.a. de tidligere nævnte eksempler.

2.16. Bestemmelsen i § 32

Der er ikke dokumenteret praksis, som understøtter, at der gælder et generelt forbud mod at aftale tavsheds klausuler. I U.2013.1643Ø var der tale om en meget konkret afgørelse vedrørende en 10 år gammel aftale mellem et dagblad og en privatperson om ikke at omtale vedkommende. Dommen kan ikke sammenlignes med andre tavsheds klausuler, f.eks. aftaler om at indholdet af et forlig skal være underlagt tavshed. Derudover henviser Forbrugerombudsmanden til sine egne afgørelse, der ikke er prøvet ved domstolene.

Som bestemmelsen er formuleret, er det uklart om bl.a. følgende situationer vil være omfattet:

- Et vilkår i en forligsaftale, hvor forbrugeren forbydes at udtale sig om forliget, og hvor forbrugeren har været repræsenteret ved advokat.
- Et vilkår, hvor forbrugeren forbydes at udtale sig om dele af aftaleforholdet, f.eks. at fortælle om forligsbeløbet.

Organisationerne henviser i øvrigt til det første høringssvar af 24. maj 2024.

Vi står meget gerne til rådighed for uddybning og dialog.

Med venlig hilsen

Kim Haggren
Vicedirektør
DI

Jonathan Schacht Halling Nielsen
Vicedirektør
Mobility Denmark

7. AUGUST 2024
GREEN POWER DENMARK
LANGEBROGADE 3H
1411 KØBENHAVN K

Justitsministeriet, Formueretskontoret

formueretskontoret@jm.dk

Att.: Jonas Karlsen (jonk@jm.dk)

DOK. ANSVARLIG: KDH

SEKRETÆR:

SAGSNR.: S2024-490

DOKNR: D2024-2362220-06-2024

Høringssvar til bekendtgørelse om straf for anvendelse af klart urimelige standardvilkår i forbrugeraftaleforhold

Tak for muligheden for at komme med bemærkninger til bekendtgørelsen om straf for anvendelse af klart urimelige standardvilkår i forbrugeraftaleforhold. Vi sætter stor pris på den åbne dialog og muligheden for at bidrage med vores perspektiver.

Green Power Danmarks høringssvar vedrører dels bekendtgørelsens indflydelse på forsyningssektorens monopolselskaber og dels aftaleforholdet mellem elhandelsvirksomhed og kunde, som behandles i to separate afsnit.

Forsyningssektorens monopolselskaber

Vi vurderer, at tilføjelsen til § 37 er for snævert formuleret og i øvrigt alene vedrører sanktioneringen. Problemstillingen rejst af forsyningssektoren (monopolselskaberne) vedrører ikke alene sanktionen i bekendtgørelsen, men det overordnede forhold, at målestokken for (u)rimelighed er væsentligt forskellig mellem det konkurrenceprægede marked og de naturlige monopoler.

For de naturlige monopoler er der opstillet systemer med tilsynsmyndigheder, som på baggrund af EU-regler og national lovgivning bl.a. skal sikre forbrugerrettigheder, og hvor tilsynsmyndighederne udøver den rimelighedsvurdering, som bekendtgørelsen nu agter at regulere. For at bekendtgørelsen ikke konflikter med de eksisterende tilsynssystemer, skal bekendtgørelsens direkte anvendelsesområde afgrænses til at vedrøre de konkurrenceudsatte markeder.

Konkret foreslår vi, at formuleringen - som i øjeblikket er tilføjet i § 37 - uddybes og flyttes til en placering som en af de første bestemmelser i bekendtgørelsen for herved at præcisere bekendtgørelsens anvendelsesområde. Vores forslag til formulering er:

"Bekendtgørelsen gælder ikke for vilkår og betingelser, som er fastsat eller følger af anden lovgivning eller som er godkendt af kompetente myndigheder."

Med denne formulering beskyttes det eksisterende tilsynssystem, og samtidig sikres det, at de hensyn, som ligger bag den foreslåede bekendtgørelse, kan indgå i tilsynsmyndighedernes vurdering af monopolselskabernes vilkår og betingelser.

Bekendtgørelsen vil ikke finde direkte anvendelse på monopolselskaberne, men principperne om forbrugerbeskyttelse i bekendtgørelsen kan anvendes af de respektive tilsynsmyndigheder, når de vurderer og behandler vilkår og betingelser for monopolselskaberne. Dette kan med fordel beskrives i høringsnotatet til bekendtgørelsen, sammen med en beskrivelse af bekendtgørelsens anvendelsesområde, således at der sikres de nødvendige fortolkningsbidrag og gennemsigtighed med bekendtgørelsen.

Mere lovteknisk mener vi også, at en sådan løsning er på linje med EU-retten. Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2019/2161 af 27. november 2019 er udstedt med hjemmel i TEUF kapitel VII om fælles regler om konkurrence, mens reglerne for Forsyningstilsynets virke bl.a. har ophav i elmarkedsdirektivet (direktiv (EU) 2019/944) og elmarkedsforordningen (forordning (EU) 2019/943), som er udstedt med hjemmel i TEUF kapitel XXI om energi. Her vil reglerne om energi have forrang på energiområdet frem for de fælles regler om konkurrence. Vi henviser også til artikel 1, stk. 2, i Rådets direktiv 91/13/EØF af 5. april 1993, hvorefter "Kontraktvilkår, som afspejler love eller bindende administrative bestemmelser samt bestemmelser eller principper i internationale konventioner, som medlemsstaterne eller Fællesskabet er part i, bl.a. på transportområdet, er ikke underlagt dette direktivs bestemmelser".

Aftaleforholdet mellem elhandelsvirksomhed og kunde

Bekendtgørelsens kapitel 7 indeholder bestemmelser om standardvilkår om aftalens fortolkning mv., herunder § 27, der foreskriver, at standardvilkår, der bestemmer, at meddelelser, som offentliggøres på den erhvervsdrivendes eller en tredjemands hjemmeside, skal anses for at være kommet frem til forbrugeren, er klart urimelige.

Aftaleforholdet mellem elhandelsvirksomhed og kunde er baseret på individuelt forhandlede aftaler, der er nærmere reguleret i bl.a. elforsyningsloven og bekendtgørelse om elhandelsvirksomhedernes opgaver og forpligtelser i forbindelse med levering af elektricitet til elkunder. Green Power Denmark anerkender vigtigheden i at sikre forbrugerbeskyttelse, hvilket er et vægtigt hensyn i sektorlovgivningen på elområdet, som også er evident af nævnte regulering.

Green Power Denmark bemærker, at bekendtgørelsen indeholder en generelt omfattende indgriben i mulighederne for at fastsætte standardvilkår i overensstemmelse med sektorlovgivningen. Afhængigt af dens anvendelse, kan bestemmelsen i § 27 få stor betydning for bl.a. elhandelsvirksomhedernes selvbetjeningsløsninger. Det er Green Power Danmarks opfattelse, at bestemmelsen er uklar, herunder omfanget og rækkevidden af "meddelelser, som offentliggøres på den erhvervsdrivende eller en tredjemands hjemmeside". Henset til en bred anvendelse af selvbetjeningsløsninger på tværs af brancher bør der af retssikkerhedsmæssige hensyn alene ske strafsanktionering af *klart* urimelige standardvilkår. Det bør således præciseres, at meddelelser sendt via en selvbetjeningsløsning på den erhvervsdrivendes eller en tredjemands hjemmeside eller via e-Boks eller lignende (selvbetjenings)systemer ikke omfattes af bestemmelsen.

Ved indførelse af ny regulering, herunder muligheden for strafsanktionering, er det vigtigt, at bestemmelserne er klare og afgrænsede, så der fra en retssikkerhedsmæssig betragtning ikke hersker tvivl om de relevante kriterier og bestemmelsens rækkevidde. Ud fra et retssikkerhedsmæssigt perspektiv er det således uhensigtsmæssigt at strafsanktionere forhold, der ikke fremtræder klart urimelige.

Green Power Denmark opfordrer derfor Justitsministeriet til alene at inkludere vilkår, der utvivlsomt er uklart urimelige.

Vi håber, at vores bemærkninger og forslag vil blive taget i betragtning i det videre arbejde med bekendtgørelsen.

Med venlig hilsen

Green Power Denmark

Kristian Dam Hove

Konsulent

**TELE
INDUSTRIEN**
teleselskabernes
branchesamarbejde

Justitsministeriet

Email: formueretskontoret@jm.dk
jonk@jm.dk

Sagsnr.: 2022-02380

07.08.2024

Høring over revideret udkast til bekendtgørelse om straf for anvendelse af klart urimelige standardvilkår i forbrugerftaleforhold

Teleindustrien (TI) har den 18. juni 2024 modtaget Justitsministeriets høring over det reviderede udkast til bekendtgørelse om straf for anvendelse af klart urimelige standardvilkår i forbrugerftaleforhold. TI takker for muligheden for at bidrage til høringen og skal hermed fremkomme med følgende bemærkninger.

TI finder, at bekendtgørelsens formuleringer med angivelse af, hvad der kan kategoriseres som klart urimelige standardvilkår, er meget brede, hvilket efterlader et meget stort rum for fortolkning og en betydelig usikkerhed om, hvor niveauet ligger for, at et standardvilkår eller en del af et vilkår kommer til at betyde, at den samlede aftale vurderes at være klart urimelig.

Vi bemærker desuden, at den foreslåede bestemmelse i § 10, nr. 3 gør standardvilkår om begrænsning af erstatningsansvar for indirekte tab ugyldige og bødebelagte, hvilket er meget vidtrækkende og uforneligt med den praksis, vi har i telebranchen.

For branchen er det normal kutyme at indføre en erstatningsbegrænsning for indirekte tab i standardvilkårene. Et vilkår om, at man er afskåret fra at gøre indirekte tab gældende, bør ikke anses som urimeligt i enhver situation, og indførsel af bestemmelsen vil være særdeles problematisk. Ansvar, man som teleudbyder risikerer ved ikke at kunne afskære sig fra indirekte tab, vil være af uproportional beløbsmæssig størrelse sammenholdt med de meget lave abonnementspriser, som kunderne betaler på det danske marked.

Hvis muligheden for ansvarsbegrænsningen fjernes, vil det efterlade aktører i telebranchen med en stor risiko, og det vil potentielt lægge et pres på vilkårene i engrosleddet og priserne vendt mod slutkun-

derne. Vi mener således ikke, at der er tale om et vilkår, der i alle sammenhænge skal anses for at være urimeligt – heller ikke som standardvilkår.

Vi opfordrer derfor til en genovervejelse af denne del af bekendtgørelsen for at sikre en rimelig og afbalanceret regulering, der tager hensyn til de branchespecifikke vilkår i telebranchen.

Endelig foreslås det i udkastet, at eventuelle overtrædelser pålægges bøder. Som i det tidligere udkast til bekendtgørelse er der ikke angivet en nærmere beskrivelse af størrelsen på bøderne udover, at de skal ligge under en grænse på maksimalt på 4 pct. af den erhvervsdrivendes årlige omsætning i den eller de berørte medlemsstater. Eller hvis oplysninger om den erhvervsdrivendes omsætning ikke er tilgængelige, maksimalt 2 mio. Euros.

Når overtrædelser er strafsanktionerede, bør lovgivningen være meget præcis på dette område. TI finder derfor, at der bør sikres en større gennemsigtighed i forhold til bødestørrelse samt en klarere skelnen mellem, i hvilke tilfælde et aftalevilkår vil blive anset for ugyldigt, og i hvilke tilfælde aftalevilkåret vil kunne udløse bødestraf.

TI kan i øvrigt tilslutte sig det af Dansk Erhverv afgivne hørings svar af 2. august 2024, som er vedhæftet i kopi.

Med venlig hilsen

Jakob Willer
Direktør

9. august 2024

Til

Justitsministeriet, formueretskontoret

Udkast til bek. om straf for klart urimelige aftalevilkår i forbrugerforhold

Justitsministeriet har anmodet om bemærkninger til ovennævnte udkast til bekendtgørelse. Finans og Leasing takker for lejligheden til at kommentere.

Indledende mere generelle bemærkninger

Bekendtgørelsen udstedes i henhold til aftalelovens § 38 litra f, som blev indsat i 2021, og gennemførte artikel 8 b i direktiv 93/13 om urimelige kontraktvilkår. Indledningsvis er det vigtigt at fremhæve, hvad der i den anledning fremgik af lovforarbejderne (mine fremhævning med understreg):

”Det foreslås, at ordningen skal være målrettet oplagte tilfælde af anvendelse af urimelige kontraktvilkår, og hvor den civilretlige sanktion i form af ugyldighed vurderes ikke at udgøre en tilstrækkelig effektiv og afskrækkende sanktionsform.

For at et standardvilkår kan optages på listen over strafsanktionerede vilkår, skal standardvilkåret for det første være klart urimeligt at anvende. Der skal således foreligge klart grundlag for, at standardvilkåret er urimeligt at anvende i forbrugerftaleforhold, jf. aftalelovens § 38 c. Et sådant klart grundlag vil navnlig foreligge, når det i retspraksis fra danske domstole eller EU-Domstolen er fastslået, at vilkåret eller tilsvarende vilkår er urimelige at anvende. Dette vil også være tilfældet, hvis et standardvilkår er i strid med præceptiv lovgivning, der tager sigte på at beskytte forbrugere mod urimelige kontraktvilkår. Endelig kan et sådant vilkår være klart urimeligt, hvis det findes på den vejledende liste over urimelige kontraktvilkår, som direktivet om urimelige kontraktvilkår indeholder. Der henvises til bilaget i Rådets direktiv 93/13/EØF af 5. april 1993 om urimelige kontraktvilkår i forbrugerftaler.

For det andet skal standardvilkåret være urimeligt at anvende i forbrugerftaler under alle omstændigheder. Standardvilkåret må således ikke kun være urimeligt at anvende i nogle situationer, mens det er rimeligt at anvende i andre situationer. Med henblik på at sikre at denne betingelse er opfyldt, kan strafansvaret begrænses til bestemte typer forbrugerftaleforhold. Tænkte og ikke-praktisk relevante situationer, hvor et standardvilkår kunne være rimeligt anvende, er dog ikke til hinder for, at vilkåret kan være omfattet af ordningen. Betingelsen vil være opfyldt, hvis vilkåret er i strid med præceptiv dansk lovgivning. Betingelsen vil endvidere være opfyldt, hvis urimeligheden efter karakteren og indholdet af vilkåret må anses for at gælde bredt under alle omstændigheder i de forbruger-aftaleforhold, som bliver omfattet.”

Udkastet indeholder flere bestemmelser, der efter vores opfattelse strider imod de krav, der er beskrevet i forarbejderne jf. nærmere nedenfor.

Derudover indeholder forslaget flere bestemmelser, der er så uklare, at de ikke egner sig til at være straffelagte, jf. princippet bag straffelovens § 1.

Samlet set er udkastet stærkt kritisabelt, og Finans & Leasing tilslutter sig den generelle kritik, der er rejst af udkastet bl.a. på mødet i ministeriet før sommerferien.

§ 11 om objektivt ansvar

Det fremgår af udkastet: *"Standardvilkår, der pålægger forbrugeren et objektivt erstatningsansvar over for den erhvervsdrivende, er klart urimelige."*

Der fremgår intet af det tilsendte notat fra Forbrugerombudsmanden om baggrunden for denne bestemmelse.

Vi er ikke bekendt med, at det skulle følge af lov eller retspraksis, at det er klart urimeligt at pålægge en forbruger i et aftaleforhold et objektivt ansvar. Altså et ansvar for en skade uden at forbrugeren er skyld deri enten ved en forsættlig eller uagtsom handling. Det kan fx være relevant i leje/leasingforhold, hvor udgangspunktet er, at lejeren/leasingtageren er ansvarlig herunder også på objektivt grundlag for at levere det lejede tilbage. Dette princip er udtrykt i Danske Lov 5-8-1, som fortsat er gældende dansk ret:

"Laan maa ej fortabis, men skal lydisløst hiemkomme og lige saa got, som mand det annammede, være sig Fæ, Klæde, Vaaben, eller andet Gods. End forkommer det, saa at det ikke kand igienskaffis, da bør dets Værd nøjagtig at betalís."

Et sådant objektivt ansvar må anses som et helt almindeligt ansvarsgrundlag inden for erstatning i kontrakt. Leasingkunden skal levere bilen tilbage ved ophør af leasingkontrakten, men gør det ikke og er derfor ansvarlig for leasingselskabets tab. Og kunden er i øvrigt ifølge leasingaftalen forpligtet til at holde bilen forsikret også for hændelige skader, hvilket også taler imod at bestemmelsen om objektivt ansvar ud fra en samlet vurdering på nogen måde skulle være urimelig for kunden.

Endvidere er der objektivt ansvar for kørsel med motorkøretøjer jf. Færdselsloven, hvorfor det er naturligt at et sådant vilkår går igen i aftaler der knytter sig til brug af køretøjer fx leasingaftaler herom.

Da § 11 strider direkte imod Danske Lov 5-8-1, og der i øvrigt ikke foreligger anden retspraksis om, at et objektivt ansvar for en forbruger er direkte urimeligt jf. ovennævnte principper fra lovbemærkningerne, er det vores opfattelse, at bestemmelsen må udgå.

§ 18 om prisforhøjelser

Det fremgår af udkastet: *"Standardvilkår, der giver den erhvervsdrivende ret til at forhøje den pris, som forbrugeren skal betale umiddelbart efter aftaleindgåelsen, er klart urimelige, når prisforhøjelsen skyldes omstændigheder eller forhold, som den erhvervsdrivende havde eller burde have indset allerede på tidspunktet for aftalens indgåelse."*

I Forbrugerombudsmandens notat om baggrunden for § 18 fremgår det bl.a.:

"Bestemmelsen er derudover bl.a. inspireret af en klausul i FMD [der menes rettelig FDM] og Finans & Leasings standardkontrakt for privatleasing, hvorefter leasingtager skal acceptere en

forøgelse af leasingydelsen på op til 5 % uden opsigelsesadgang, hvis leasinggiveren skal betale mere for bilen end forventet, hvis vekselkursen ændrer sig osv.”

Vi er uforstående overfor denne henvisning, da den er irrelevant i forhold til udkastet til indholdet af § 18.

I § 18 er der tale om prisforhøjelser, som den erhvervsdrivende *”havde eller burde have indset allerede på tidspunktet for aftalens indgåelse”*.

Det er imidlertid ikke tilfældet i den standardkontrakt for operationel leasing indgået i samarbejde mellem FDM og Finans og Leasing, hvor en evt. ændring skyldes fremtidige ændringer i anskaffelsessummen for bilen og/eller valutakurser, som leasinggiver hverken kan have eller bør have kendskab til. Coronakrisen og krigen i Ukraine medførte eksempelvis store prisforhøjelser på biler, som de erhvervsdrivende/leasingselskaberne selvsagt ikke havde eller burde have indset ved en aftaleindgåelse inden disse begivenheder. De prisforhøjelser forbrugeren må tåle er ikke anderledes, end hvis der var indgået en aftale om køb af bilen. Da Forbrugerombudsmandens notat vil udgøre et fremtidigt fortolkningsbidrag til bekendtgørelsen beder vi om, at henvisningen udgår.

§ 23 om cut off klausuler

”Standardvilkår, der begrænser forbrugers adgang til at gøre indsigelser, hvis den erhvervsdrivende overdrager sine rettigheder og forpligtelser ifølge aftalen til tredjemand (cut off-klausul), er klart urimelige.”

Det fremgår af Forbrugerombudsmandens notat herom:

”Det er generelt antaget, at cut off-klausuler er urimelige i forbrugerftaleforhold, jf. eksempelvis Gomard, Introduktion til Obligationsretten, s. 57: ”Enkelte klausuler som f.eks. cut off-klausuler og modregningsforbud kan formentlig fastslås altid at være urimelige i alle eller visse forbrugerftaler.”

Det bemærkes, at der ikke er henvist til konkret retspraksis men alene en generel antagelse i den juridiske litteratur, hvor det i øvrigt alene anses for ”urimeligt” og ikke ”klart urimeligt”. Der tages endvidere et forbehold for udsagnets gyldighed jf. ordet ”formentlig”. Det synes derfor at være et meget spinkelt grundlag for § 23, som ikke lever op til lovbemærkningerne særligt pkt. 1 og 2.

Det er endvidere uklart, præcis hvad der beskrives i § 23, da en cut off-klausul ikke er noget entydigt, klart defineret juridisk begreb. Fx er det jf. ordet ”overdrager” uklart, om bestemmelsen både rummer en efterfølgende cut off eller også en cut off, der er indeholdt i en oprindelige aftale.

I alle tilfælde må det bedømmes konkret ud fra en samlet vurdering af aftalen, om cut off er klart urimeligt. Det mener vi fx ikke det er i det tilfælde, at den erhvervsdrivende (en leasinggiver) henviser kunden til at gøre mangelsindsigelser over for en leaset bil gældende overfor leverandøren af bilen, simpelthen fordi det er praktisk, at det er leverandøren, der udbedrer fysiske mangler. Endvidere må det indgå i bedømmelsen, om leasinggiver i øvrigt hæfter subsidiært for mangler. I sådanne tilfælde vil leasingtager således typisk selv kunne gøre kravet gældende mod leverandøren og er således ikke ”cutted off” med hensyn til indsigelser. Hertil kommer at alternativet til en aftale om leasing af bil jo er en låneaftale med en bank mod pant i bilen, hvor forbrugeren ikke kan rette nogen krav mod banken for mangler ved bilen.

Så set i sammenhæng er det forkert at bortdømme alle cut off klausuler som klart urimelige herunder også henset til de citerede lovbemærkninger.

Det er derfor vores opfattelse at bestemmelsen enten må udgå eller omformuleres, så den tager højde for en helhedsvurdering af den sammenhæng cut off klausulen indgår i, og hvorledes den helt præcist er udformet.

§ 37, stk. 1

§ 37, stk. 1, 2. pkt. lyder: *"Det gælder dog ikke, hvis adgangen til at anvende sådanne standardvilkår følger af lov."* Det bør efter vores opfattelse for god ordens skyld præciseres, at det samme gælder ved bestemmelser i bekendtgørelsesform, der er fastsat med hjemmel i lov. Eller en lignende formulering.

Ikrafttræden

Der foreslås ikrafttræden allerede 15. sept. i år. Henset til det meget omfattende regelsæt, der mange steder indeholder betydelige uklarheder, som kræver udøvelse af skøn, samt det forhold at der er tale om strafbelagte bestemmelser bør der gives en betydelig frist fra regelsættet ligger fast og udstedes til ikrafttræden. Det er nødvendigt for at give de erhvervsdrivende, der er underlagt regelsættet en rimelig mulighed for at vurdere om deres aftalevilkår, forretningsbetingelser m.v. opfylder regelsættet.

Med venlig hilsen

Christian Brandt

Direktør for Finans og Leasing

Mobil 40382987

chb@finansogleasing.dk

Justitsministeriet
Att.: Jonas Karlsen

Sagsnr. 2022-02380

Sendt på mail til jonk@jm.dk og formueretskontoret@jm.dk

København den 2. august 2024

Vedr. høring over udkast til bekendtgørelse om straf for anvendelse af klart urimelige standardvilkår i forbrugerftaleforhold.

Danske Speditører har følgende kommentarer til det reviderede udkast til ovennævnte bekendtgørelse.

Bekendtgørelsen indeholder bestemmelser, der gennemfører dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2019/2161/EU af 27. november 2019 om ændring af Rådets direktiv 93/13/EØF og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 98/6/EF, 2005/29/EF og 2011/83/EU, for så vidt angår bedre håndhævelse og modernisering af EU-reglerne om forbrugerbeskyttelse. Dermed også sagt at hvis reglerne skal anvendes meningsfuldt, så er det påkrævet, at der sker en ensartet implementering i alle medlemslande.

Den underliggende forudsætning for udarbejdelsen af udkastet til bekendtgørelse om straf for anvendelse af klart urimelige standardvilkår i forbrugerftaleforhold er, at et udvalgsarbejde har anbefalet, at Justitsministeriet efter indstilling fra Forbrugerombudsmanden udsteder en bekendtgørelse med de standardvilkår, der skal være omfattet af strafsanktioneringen.

Danske Speditører, der er hovedrepræsentant for den grænseoverskridende logistik og godsfragt, skal i den forbindelse anføre, at spørgsmålet om urimelige standardvilkår skal ses i lyset af, at det er sædvanligt, at transportbranchen fastsætter begrænsninger i de aftaler (standardvilkår) der de facto reducerer ansvaret i forbindelse med eksempelvis erstatning ("agreed documents"); hvilket tilsvarende er tilfældet for den (ofte præceptive) lovgivning, der gælder for transport generelt. Muligheden for at anvende disse betingelser, under forudsætning af transparens, ønskes opretholdt. Det bemærkes i øvrigt ligeledes her, at der er tale om en international praksis.

Til de konkrete paragraffer skal nedenstående anføres i relation til §4 og §10:

§ 4. Standardvilkår, der udelukker eller væsentligt begrænser forbrugers rettigheder i tilfælde af den erhvervsdrivendes misligholdelse, er klart urimelige.

Det bør efter Danske Speditørers vurdering som minimum præciseres i paragraffen, at der er tale om forbrugers præceptivt lovbestemte rettigheder.

§ 10. Standardvilkår, der udelukker eller væsentligt begrænser den erhvervsdrivendes erstatningsansvar over for forbrugeren, er klart urimelige, herunder vilkår der

- 1) begrænser den erhvervsdrivendes tabsbegrænsningspligt,**
- 2) fastsætter en øvre beløbsmæssig grænse for den erhvervsdrivendes erstatningsansvar,**
- 3) udelukker, at den erhvervsdrivende kan blive erstatningsansvarlig for indirekte tab,**
- 4) begrænser den erhvervsdrivendes erstatningsansvar til tilfælde, hvor den erhvervsdrivende har handlet forsætligt eller groft uagtsomt, eller**
- 5) udelukker eller væsentligt begrænser den erhvervsdrivendes erstatningsansvar for tredjemands handlinger eller undladelser, hvis den erhvervsdrivende ville være erstatningsansvarlig herfor efter dansk rets almindelige regler.**

I transportbranchen er det normalt med ansvarsbegrænsning (herunder beløbsmæssigt), selvstændig regulering af ansvarsgrundlag og tabsopgørelsesmetoder, bestemmelser om hæftelse for/identifikation med underleverandører og visse muligheder for ansvarsfrihed. Disse elementer bør afspejles.

Danske Speditører ser ud til at fortsætte dialogen om bekendtgørelsen, og står tillige til rådighed med supplerende oplysninger, såfremt det ønskes.

Med venlig hilsen

Lars Bech
Chef for Politik & Analyse

Justitsministeriet

Sendt via mail til

formueretskontoret@jm.dk

jonk@jm.dk

Islands Brygge 26
Postboks 1990
2300 København S

T +45 33 93 20 00
F +45 33 32 01 74

SMV@SMVdanmark.dk
SMVdanmark.dk

13. august 2024

Vedr. Høring over revideret udkast til bekendtgørelse om straf for anvendelse af klart urimelige standardvilkår i forbrugerftaleforhold

SMVdanmark skal hermed afgive bemærkninger til det fremsendte udkast til høring over klart urimelige standardvilkår i forbrugerftaleforhold.

Grundet at revisionen blev udsendt lige op til sommerferien, har høringssvaret ikke kunne fremsendes til høringsfristens udløb.

SMVdanmark skal derfor i det hele tilslutte sig bemærkningerne til bekendtgørelsen som DI har afgivet henholdsvis d. 24. maj og 7. august.

SMVdanmark skal i den forbindelse fremhæve de store retssikkerhedsmæssige udfordringer ved udkastet. Bekendtgørelsens omfattende omfang gør det meget vanskelige for SMV'er, der ikke har en stor juridisk afdeling til rådighed, at gennemskue reglerne. Når dette kombineres med uklare bestemmelser på kant med legalitetsprincippet og muligheden for at blive pålagt store bøder for overtrædelser, udgør dette et uacceptabelt retssikkerhedsmæssigt problem.

SMVdanmark repræsenterer et stort antal små og mindre håndværksvirksomheder, der primært udfører arbejde for forbrugere. Disse virksomheder henviser i stor stil til AB 92, AB 18 og AB Forbruger. Disse dokumenter indeholder vilkår, der vil blive ulovlige efter udkastet til bekendtgørelsen. Vilkårene har historisk ikke været et problem i forholdet mellem erhvervsdrivende og forbrugerne, idet hvis der i et forbrugerforhold blev henvist til AB 92 og AB 18, blev disse vilkår i standarddokumentet blot fortolket til ikke at gælde i det konkrete forbrugerforhold. Tilsvarende har Forbrugerrådet og ERST ikke vurderet, at begrænsningen af entreprenørens erstatningsansvar for indirekte tab for mangler har været et urimeligt aftalevilkår.

Hvis disse vilkår nu pludseligt bliver ulovlige at anvende i forbrugerforhold, vil dette være højst u hensigtsmæssigt. Enten skal der udarbejdes nye versioner af de omtalte dokumenter tilrettet

den nye retsstilling. Dette kan ikke nås inden ikrafttrædelsesdatoen. Eller også vil en lang række virksomheder uforvarende blive kriminaliseret, når de i god tro anvender standardvilkår, der er forhandlet mellem byggeriets parter, inklusive forbrugerrepræsentanter og repræsentanter for Regeringen. Alternativt skal parterne undlade at aftale standardvilkår, hvilket vil udløse store unødvendige transaktionsomkostninger, hvis der hver gang skal udarbejdes vilkår for den enkelte byggesag. Dette vil forventeligt medføre en stigning i priserne for byggerierne til skade for alle parter, inklusive de forbrugere, som bekendtgørelsen har til hensigt at beskytte. Dette kan ikke have sin rigtighed.

Reglerne i bekendtgørelsen har til hensigt at sætte en stopper for de virksomheder, der på nærmest bedragerisk vis anvender klart urimelige standardvilkår, der bondefanger forbrugerne og skader tilliden til de erhvervsdrivende. Det har ikke til hensigt at kriminalisere almindelige virksomheder, der henviser til bredt forhandlede og anerkendte standardvilkår.

SMVdanmark kan derfor tilslutte sig opfordringen om, at der indkaldes til et møde for at afklare udfordringerne med det fremsendte udkast til bekendtgørelse.

Med venlig hilsen

Jeppe Rosenmejer
Chefjurist

Justitsministeriet
Att.: Jonas Karlsen
jonk@jm.dk og formueretskontoret@jm.dk

5. august 2024

Ref. hbj

J.nr. 24-010529

Høring over revideret udkast til bekendtgørelse om straf for anvendelse af klart urimelige standardvilkår i forbrugeraftaleforhold

FINANSTILSYNET
Strandgade 29
1401 København K

Tlf. 33 55 82 82
CVR-nr. 10 59 81 84
finansstilsynet@ftnet.dk
www.finanstilsynet.dk

Justitsministeriet har fremsendt et revideret udkast til bekendtgørelse om straf for anvendelse af klart urimelige standardvilkår i forbrugeraftaleforhold. Det reviderede udkast til bekendtgørelse er i forhold til det første udkast alene ændret sådan, at det nu fremgår, at bekendtgørelsen ikke gælder, hvis adgangen til at anvende de pågældende vilkår følger af lov.

ERHVERVS MINISTERIET

Erhvervsministeriet fremsendte den 17. maj 2024 høringssvar til Justitsministeriets første udkast til bekendtgørelsen. Vedlagt høringssvaret var Finanstilsynets bemærkninger til bekendtgørelsesudkastet. Finanstilsynet stillede i høringssvaret en række spørgsmål om samspillet mellem udkastet til bekendtgørelse og en række eksisterende regler i den finansielle lovgivning samt kreditaftaleloven.

Finanstilsynet har ikke fået svar på de stillede spørgsmål, men er af Justitsministeriet blevet henvist til at kontakte Forbrugerombudsmanden for at få svar på de stillede spørgsmål.

Da det ikke har været muligt at få svar fra Forbrugerombudsmanden indenfor høringsfristen, har Finanstilsynet ikke mulighed for at afgive yderligere høringssvar. Finanstilsynet henviser i stedet til sine bemærkninger fremsendt den 17. maj 2024 af Erhvervsministeriet.

Med venlig hilsen

Henrik Bruun Johannessen
Vicekontorchef

From: Dansk Arbejdsgiverforening <DA@da.dk>
Sent: 18-06-2024 13:42:48 (UTC +02)
To: Justitsministeriet <jm@jm.dk>
Subject: SV: Høring over udkast til bekendtgørelse om straf for anvendelse af klart urimelige standard vilkår i forbrugeraftaleforhold - J.nr -2022-02380

Kære Formueretskontoret

Ovennævnte falder uden for DA's virkefelt, og vi ønsker ikke at afgive bemærkninger.

Med venlig hilsen

Jeanet Danneberg Jepsen
Ledelsessekretær

Vester Voldgade 113
1552 København V
Direkte +45 33 38 92 76
Mobil +45 29 20 02 76
Mail jdj@da.dk
Web da.dk

Denne mail er tilsigtet en bestemt modtager og kan indeholde fortrolige oplysninger. Er du ikke den rette modtager, beder vi dig om at orientere os ved at besvare denne mail og derefter slette den. Det er ikke tilladt at beholde, kopiere, videresende eller bruge oplysninger fra denne mail, hvis du ikke er den rette modtager.

Fra: Justitsministeriet <jm@jm.dk>

Sendt: 18. juni 2024 13:07

Emne: Høring over udkast til bekendtgørelse om straf for anvendelse af klart urimelige standard vilkår i forbrugeraftaleforhold - J.nr -2022-02380

Se venligst vedhæftede filer

Med venlig hilsen

The logo for the Danish Ministry of Justice features a yellow crown above the text 'JUSTITSMINISTERIET' in a bold, sans-serif font.

JUSTITSMINISTERIET
Formueretskontoret
Slotsholmsgade 10

1216 København K
Tlf.: 7226 8400
www.justitsministeriet.dk

From: Hanne Aaskov Paroli <hapa@kl.dk>
Sent: 19-06-2024 08:29:19 (UTC +02)
To: fFormueretskontoret (951s06) <Formueretskontoret@jm.dk>; Jonas Karlsen <jonk@jm.dk>
Subject: Høring over udkast til bekendtgørelse om straf for anvendelse af klart urimelige standard vilkår i forbrugeraftaleforhold - J.nr -2022-02380
Categories: Cathrine

Til Justitsministeriet

KL har ingen bemærkninger til Høring over udkast til bekendtgørelse om straf for anvendelse af klart urimelige standard vilkår i forbrugeraftaleforhold - J.nr -2022-02380.

Med venlig hilsen
Hanne Aaskov Paroli

Chefsekretær
Jura & EU

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København

D +45 3370 3495
E HAPA@kl.dk

T +45 3370 3370
W kl.dk

Klik på banner for at læse mere og tilmelde dig.

From: 'Sekretariat@VestreLandsret.dk' <Sekretariat@VestreLandsret.dk>
Sent: 19-06-2024 10:25:56 (UTC +02)
To: Jonas Karlsen <jonk@jm.dk>; fFormueretskontoret (951s06) <Formueretskontoret@jm.dk>
Cc: 'Domstolsstyrelsen' <post@domstolsstyrelsen.dk>; 'Praesident@OestreLandsret.dk' <Praesident@OestreLandsret.dk>; Anders Raagaard - Contact <AndersRaagaard@VestreLandsret.dk>; Carsten Kristian Vollmer <CarstenKristianVollmer@OestreLandsret.dk>; Christian Schou <chri@domstol.dk>; Helle Fløystrup <HELFL@domstol.dk>; Henrik Gjørup <HEG@domstol.dk>; Karen Thegen <KATH@domstol.dk>; Laila Nitschke <lanit@domstol.dk>; Malene Urup <MAUR@domstol.dk>; Martin Møller-Heuer <MARH@domstol.dk>; Mette Fuglsang Mortensen <MEMO@domstol.dk>; Mikael Sjöberg <MikaelSjoeberg@OestreLandsret.dk>; Nikolaj Aarø-Hansen <NAH@domstol.dk>; Peter Ulrik Urskov <PEU@domstol.dk>; Rikke Holler (Contact) <RIHO@domstol.dk>; Steen Friis Nielsen <SFN@domstol.dk>; Trine Poulsen <Tripo@domstol.dk>
Subject: Hørings svar fra Vestre Landsret - bekendtgørelse om straf for anvendelse af klart urimelige standard vilkår i forbruger aftale forhold - ønsker ikke at udtale sig

Med venlig hilsen

Lars B Olesen
Kontorfuldmægtig

Vestre Landsret
Sekretariatet
Asmildklostervej 21
8800 Viborg.
Tlf.: + 45 99 68 80 00
www.VestreLandsret.dk

From: Jacob Friberg Ravnborg <>
Sent: 19-06-2024 13:19:22 (UTC +02)
To: fFormueretskontoret (951s06) <Formueretskontoret@jm.dk>; Jonas Karlsen <jonk@jm.dk>
Subject: SV: Høring over udkast til bekendtgørelse om straf for anvendelse af klart urimelige standard vilkår i forbrugeraftaleforhold - J.nr -2022-02380

Til Formueretskontoret

Kære Jonas

Rigsadvokaten har ingen bemærkninger til det reviderede udkast til bekendtgørelse om straf for anvendelse af klart urimelige standardvilkår i forbrugeraftaleforhold.

Med venlig hilsen

Jacob Ravnborg
Senioranklager

Tlf.: +45 3037 6285
E-mail: jra035@ankl.dk
Web: www.anklagemyndigheden.dk

RIGSADVOKATEN

Rigsadvokaten
Kvalitetsafdelingen
Frederiksholms Kanal 16
1220 København K
Tlf.: +45 7268 9000

Fra: Justitsministeriet <jm@jm.dk>

Sendt: 18. juni 2024 13:04

Emne: Høring over udkast til bekendtgørelse om straf for anvendelse af klart urimelige standard vilkår i forbrugeraftaleforhold - J.nr -2022-02380

Se venligst vedhæftede filer

Med venlig hilsen

JUSTITSMINISTERIET
Formueretskontoret
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Tlf.: 7226 8400

www.justitsministeriet.dk

From: £Staben (957s30) <>
Sent: 21-06-2024 08:30:26 (UTC +02)
To: £Formueretskontoret (951s06) <Formueretskontoret@jm.dk>; Jonas Karlsen <jonk@jm.dk>
Subject: J.nr -2022-02380 Høring over udkast til bekendtgørelse om straf for anvendelse af klart urimelige standard vilkår i forbrugeraftaleforhold

Kære Jonas

Nærværende høring er ikke relevant for Civilstyrelsens sagsområder.

Med venlig hilsen

Louise Machon Jensen
Chefkonsulent

JUSTITSMINISTERIET
CIVILSTYRELSEN

Toldboden 2, 2. sal
8800 Viborg
Tlf.: 72688359

Direkte: 21396273
louisemachon.jensen@civilstyrelsen.dk

Fra: Justitsministeriet <jm@jm.dk>
Sendt: 18. juni 2024 13:04
Emne: Høring over udkast til bekendtgørelse om straf for anvendelse af klart urimelige standard vilkår i forbrugeraftaleforhold - J.nr -2022-02380

Se venligst vedhæftede filer

Med venlig hilsen

JUSTITSMINISTERIET
Formueretskontoret
Slotsholmsgade 10
1216 København K
Tlf.: 7226 8400

www.justitsministeriet.dk

Justitsministeriet

Præsidenten
Domhuset, Nytorv 25
1450 København K.
Tlf. 99 68 70 15
CVR 21 65 95 09
adm.kbh@domstol.dk
J.nr. 24/15642

Den 20. juni 2024

Ved mail af 18. juni 2024 har Justitsministeriet anmodet om eventuelle bemærkninger over revideret udkast til bekendtgørelse om straf for anvendelse af klart urimelige standardvilkår i forbrugeraftaleforhold.

Jeg skal i den anledning på byretspræsidenternes vegne oplyse, at byretterne ikke har bemærkninger til det revideret udkast.

Der henvises til j.nr. 2022-02380.

Med venlig hilsen

Nikolaj Aarø-Hansen

From: Helene Burmeister Tejsner <HELBT@regioner.dk>
Sent: 09-07-2024 12:54:58 (UTC +02)
To: Jonas Karlsen <jonk@jm.dk>; fFormueretskontoret (951s06) <Formueretskontoret@jm.dk>
Subject: VS: Høring over udkast til bekendtgørelse om straf for anvendelse af klart urimelige standard vilkår i forbrugeraftaleforhold - J.nr -2022-02380

Til Justitsministeriets formueretskontor

Danske Regioner har ingen bemærkninger til høringen.

Venlig hilsen
Helene Tejsner
Teamleder, Seniorkonsulent
Team Jura, Center for Sundheds- og Socialpolitik

Danske Regioner
Dampfærgevej 22
2100 København Ø
Telefon: +45 51 32 40 99
E-mail: helbt@regioner.dk
Officiel post bedes sendt til
regioner@regioner.dk

Fra: Justitsministeriet <jm@jm.dk>

Sendt: 18. juni 2024 13:04

Emne: Høring over udkast til bekendtgørelse om straf for anvendelse af klart urimelige standard vilkår i forbrugeraftaleforhold - J.nr -2022-02380

Se venligst vedhæftede filer

Med venlig hilsen

JUSTITSMINISTERIET
Formueretskontoret
Slotsholmsgade 10
1216 København K
Tlf.: 7226 8400
www.justitsministeriet.dk